

**UCHWAŁA NR III/14/14
RADY MIEJSKIEJ W PIŃCZOWIE**

z dnia 29 grudnia 2014 r.

w sprawie w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021”

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt. 1 i art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013, poz. 594 ze zm.) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013, poz. 1232 ze zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXVI/330/09 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 30 czerwca 2009r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2008 – 2011, którego integralną część stanowi Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Pińczów.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Pińczów.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie w dniu podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Pińczowie

Jan Radkiewicz

Załącznik do Uchwały Nr III/14/14
Rady Miejskiej w Pińczowie
z dnia 29 grudnia 2014 r.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021

Pińczów 2014

**„Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów
na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021”**

opracowany przez:

PPUH „BaSz” mgr inż. Bartosz Szymusik

26-200 Końskie ul. Polna 72

tel./fax: 41 372 49 75

e-mail: basz@post.pl

przy współpracy:

Urzędu Miejskiego w Pińczowie

Spis treści

Spis treści	3
Spis tabel.....	4
Spis wykresów.....	5
Spis rysunków	5
I. MIASTO I GMINA PIŃCZÓW	8
1.1. Ogólna charakterystyka	8
1.2. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze Gminy Pińczów	11
1.3. Działania Samorządu w latach 2008-2012.....	19
1.4. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska i ocena realizowanej polityki ekologicznej gminy.....	20
II. DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA	22
2.1. Powietrze atmosferyczne	22
2.2. Hałas	26
2.3. Zasoby wodne i gospodarka wodno - ściekowa	30
2.4. Odpady.....	37
2.5. Gleby.....	41
2.6. Surowce mineralne	43
2.7. Pola elektromagnetyczne	44
2.8. Energia odnawialna	44
2.9. Przyroda.....	48
III. CELE I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA W MIEŚCIE I GMINIE PIŃCZÓW ...	60
3.1. Cele strategiczne, cele operacyjne i programy w zakresie ochrony środowiska dla miasta i gminy Pińczów.....	60
3.2. Plan działań dla Miasta i Gminy Pińczów.....	60
3.3. Zestawienie zadań priorytetowych na lata 2014-2017 i zadań na lata 2018-2021... 66	
IV. ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA.....	73
4.1. Ogólne zasady zarządzania ochroną środowiska	73
4.2. Instrumenty zarządzania środowiskiem	73
V. WDRAŻANIE PROGRAMU	74
5.1. Środki finansowe na realizację programu	74
5.2. Monitoring.....	75

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności miasta i gminy na przestrzeni lat 2009-2013 (GUS, 2009-2013).....	12
Tabela 2. Ruch naturalny ludności w latach 2009 – 2013 (GUS, 2009-2013)	12
Tabela 3. Migracje ludności na pobyt stały notowane w latach 2009 – 2013 (GUS, 2009-2013)	13
Tabela 4. Wielkość zasobów mieszkaniowych (GUS, 2012).....	13
Tabela 5. Budownictwo mieszkaniowe na terenie miasta i gminy w latach 2009-2013 (GUS, 2009-2013)	14
Tabela 6. Standardy zaspokajania potrzeb w zakresie mieszkalnictwa w mieście i gminie Pińczów – tabela porównawcza (GUS, 2012 obliczenia własne)	14
Tabela 7. Warunki mieszkaniowe w gminie Pińczów w porównaniu do wartości średnich dla powiatu i województwa (GUS 2012, obliczenia własne)	14
Tabela 8. Wyposażenie mieszkań w gminie w instalacje techniczno-sanitarne (GUS, 2012)..	14
Tabela 9. Ujęcia wody na terenie gminy Pińczów (dane Urzędu Miejskiego w Pińczowie)	15
Tabela 10. Stan zaopatrzenia gminy w wodę (GUS, 2012)	15
Tabela 11. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy (GUS, 2012).....	16
Tabela 12. Sieć gazowa na terenie gminy (GUS, 2012)	17
Tabela 13. Podmioty gospodarki narodowej w mieście i gminie Pińczów według sekcji w 2013r. (GUS, 2013)	18
Tabela 14. Dochody i wydatki budżetu gminy w latach 2008-2012 (GUS, 2008-2012).....	19
Tabela 15. Dochody i wydatki na 1 mieszkańca z budżetu w latach 2008-2012 w zł (GUS, 2008-2012)	19
Tabela 16. Wydatki poniesione na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w latach 2008-2012 w zł (GUS, 2008-2012).....	19
Tabela 17. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (z uwzględnieniem krajowych norm dla uzdrowisk)	25
Tabela 18. Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin.....	25
Tabela 19. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku (wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r., (t.j. Dz. U. 2014, poz. 112).....	27
Tabela 20. Wyniki pomiarów hałasu prowadzonych na terenie gminy Pińczów (WIOŚ Kielce)	29
Tabela 21. Wyniki badań rzeki Nidy i jej dopływów za lata 2010-2012 (WIOŚ Kielce):.....	31
Tabela 22. Wyniki badań wód podziemnych przeprowadzonych w punktach pomiarowych w m. Chroberz (gm. Złota) i w m. Michałów (gm. Michałów) w latach 2011-2012:.....	33
Tabela 23. Stan sieci wodociągowej w gminie Pińczów w latach 2008-2012 (GUS, 2008-2012)	34
Tabela 24. Zużycie wody w gminie Pińczów w latach 2008-2012 w dam ³ (GUS, 2008-2012). 35	
Tabela 25. Stan sieci kanalizacyjnej w gminie Pińczów w latach 2008-2012 (GUS, 2008-2012)	36
Tabela 26. Odpady zebrane z terenu miasta i gminy Pińczów w poszczególnych kwartałach 2013r. (Dane Urzędu Miejskiego w Pińczowie).....	39
Tabela 27. Użytkowanie gruntów (w ha) w gospodarstwach rolnych na terenie miasta i gminy Pińczów według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2010 (GUS 2010)	41

Tabela 28. Struktura gospodarstw na terenie miasta i gminy Pińczów (według danych Powszechnego Spisu Rolnego, GUS 2010)	41
Tabela 29. Grunty rolne gminy Pińczów wg klas bonitacyjnych	42
Tabela 30. Zasoby kopalin w gminie Pińczów wg „Bilansu zasobów kopalin w Polsce wg stanu na dzień 31.12.2013r., PIG Warszawa 2014.....	43
Tabela 31. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych (opracowanie własne)	44
Tabela 32. Przykłady efektywnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii w warunkach polskich (opracowanie własne np. Strategii Rozwoju Energii Odnawialnej)	45
Tabela 33. Rezerваты przyrody w gminie Pińczów	51
Tabela 34. Wykaz użytków ekologicznych na terenie gminy Pińczów:.....	53
Tabela 35. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Pińczów:.....	54
Tabela 36. Harmonogram działań monitorujących program	75
Tabela 37. Wskaźniki opisujące stopień realizacji założonych zadań	76

Spis wykresów

Wykres 1. Struktura ludności w mieście i gminie Pińczów	12
Wykres 2. Dochody i wydatki budżetu gminy	19
Wykres 3. Porównanie długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy Pińczów w latach 2008-2012.....	37

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie iasta i gminy Pińczów na tle powiatu pińczowskiego	8
---	---

Podstawy prawne Gminnego Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska opracowywany jest w oparciu o szereg przepisów prawnych, z których najważniejsze to:

- ustawa o samorządzie gminnym,
- ustawa „Prawo ochrony środowiska”,
- ustawa o odpadach,
- ustawa o wprowadzeniu ustawy – prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw,
- ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych,
- ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- ustawa „Prawo wodne”,
- ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym,
- ustawa „Prawo budowlane”,
- ustawa „Prawo geologiczne i górnicze”,
- ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- ustawa o lasach,
- i przepisy wykonawcze wydane na podstawie tych ustaw,

oraz w oparciu o dokumenty:

- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014 – Ministerstwo Środowiska, 2010 r.,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa, wrzesień 2012r.
- Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.,
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Polityka Leśna Państwa,
- Program ochrony środowiska dla województwa świętokrzyskiego, Kielce 2011,
- Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020, Kielce 2013,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pińczowskiego
- Dokumenty strategiczne Miasta i Gminy Pińczów

Podstawy i cel opracowania

Zgodnie z Ustawą „Prawo ochrony środowiska” jednostki samorządu terytorialnego mają obowiązek opracowania „Programu Ochrony Środowiska”.

Poprzedni Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów przyjęty został Uchwałą Rady Miejskiej w Pińczowie Nr XXXVI/330/09 z dnia 30 czerwca 2009r. i obejmował zadania na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015.

Celem niniejszego Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów jest przeprowadzenie analizy stanu obecnego środowiska naturalnego w gminie oraz określenie kierunków działań bieżących i długofalowych samorządu w zakresie ochrony środowiska.

Zgodnie z ustawą z dnia 11 lipca 2014r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014r., poz. 1101), w stosunku do programu ochrony środowiska, który wymaga aktualizacji, rada gminy uchwała nowy program ochrony środowiska uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009r. Nr 84, poz. 712 ze zm.).

„Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów” stanowi opracowanie, które ma za zadanie umożliwienie kompleksowego i efektywnego zarządzania ochroną środowiska. Ma on zapewnić niezbędną koordynację działań proekologicznych w gminie, przyczynić się do rozwiązania istniejących problemów w tym zakresie, a także ukierunkować podejmowane działania w celu przeciwdziałania mogącym pojawić się w przyszłości zagrożeniom.

W programie uwzględniono zagadnienia z zakresu ochrony środowiska i dziedzin bezpośrednio powiązanych, co powinno dopomóc we właściwym ukierunkowaniu działań zmierzających do zrównoważonego rozwoju miasta i gminy.

I. MIASTO I GMINA PIŃCZÓW

1.1. Ogólna charakterystyka

1.1.1. Położenie geograficzne

Rysunek 1. Położenie miasta i gminy Pińczów na tle powiatu pińczowskiego

Gmina miejsko-wiejska Pińczów leży w południowej części województwa świętokrzyskiego, w powiecie pińczowskim.

Miasto i gmina Pińczów graniczy bezpośrednio:

- od północy - gmina Kije (powiat pińczowski);
- od północnego-wschodu - gmina Chmielnik (powiat kielecki);
- od wschodu - gminy Busko Zdrój (powiat buski);
- od południowego-wschodu – gmina Wiślica (powiat buski);
- od południa – gmina Złota (powiat pińczowski) i gmina Czarnocin (powiat kazimierski);
- od południowego-zachodu - gmina Działoszyce (powiat pińczowski);
- od zachodu - gmina Michałów (powiat pińczowski);
- od północnego-zachodu – gmina Imielno (powiat jędrzejowski).

Powierzchnia gminy wynosi łącznie 21 282 ha, w tym 1 433 ha stanowi obszar miasta Pińczów. Ludność gminy to 21 421 mieszkańców (stan na 31.12.2013), w tym miasto – 11 306 mieszkańców (tj. 53% ludności gminy ogółem). Gęstość zaludnienia dla całej gminy wynosi 101 osób/km².

W skład gminy wchodzi 41 sołectw. Największym ośrodkiem usługowym i gospodarczym, pełniącym jednocześnie rolę gminnego i zarazem powiatowego centrum administracyjno-usługowego jest położone centralnie miasto Pińczów.

Na terenie miasta zlokalizowane są jednostki administracji publicznej: Starostwo Powiatowe, Szpital Powiatowy, Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Urząd Pracy, Oddział Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń, Urząd Miejski, Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Prokuratura Rejonowa, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Urząd Skarbowy, banki, instytucje ubezpieczeniowe oraz placówki szkolnictwa, z których korzystają również mieszkańcy sąsiednich gmin. Na terenie miasta funkcjonują również liczne firmy świadczące usługi, sklepy oraz placówki kulturalne.

1.1.2. Rzeźba terenu i geologia

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski (wg J. Kondrackiego) gmina Pińczów położona jest na obszarze 5 mezoregionów Niecki Nidziańskiej. Są to: Niecka Połaniecka, Garb Pińczowski, Dolina Nidy, Niecka Solecka i Garb Wodzisławski. Duże zróżnicowanie poszczególnych mezoregionów sprawia, że gmina posiada bardzo zróżnicowany krajobraz i rzeźbę terenu.

Makroregion Niecka Nidziańska stanowi rozległe obniżenie pomiędzy Wyżyną Krakowsko-Częstochowską i Wyżyną Kielecką, pochylone i otwarte w kierunku południowo-wschodnim. Utwory kredowe i miocenijskie tworzą tutaj garby i wzgórza (190-270 m n.p.m.). Cały region wykazuje bardzo duże zróżnicowanie litologiczne i glebowe.

Dolina Nidy, która jest osią przyrodniczą gminy, ma szerokość 2–6 km, o płaskim i podmokłym dnie podlegającym często okresowym zalewom. Mezoregion ten pokrywają mady użytkowane głównie jako łąki i pastwiska. Miejscami w starorzeczach występują torfy. Dno doliny obniża się w kierunku południowo-wschodnim od ok. 205 m do 173 m. Nida wpada do Wisły w okolicach Nowego Korczyna (powiat buski). Rzeka jest uregulowana na odcinku Motkowice – Pińczów. Rzeka silnie meandruje (poczynając od Motkowic) i płynie wieloramiennym korytem. Obszar ten obfituje w kręte starorzecza, zabagnienia i podmokłości, jednocześnie stanowi ostoję dla szeregu rzadkich i chronionych gatunków ptaków (zwłaszcza wodno-błotnych). Stwierdzono tu występowanie ok. 125 gatunków, co stanowi prawie 1/3 wszystkich ptaków krajowych. Awifauna jest najcenniejszym elementem przyrodniczym rozlewisk Nidy.

Garb Wodzisławski obejmuje południowo-zachodnią część gminy. Rozciąga się z północnego zachodu na południowy-wschód (dł. ponad 40 km, maksymalna wys. 368 m n.p.m.). W krajobrazie tego regionu dominują pola uprawne, wzbogacone dużymi i cennymi pod względem przyrodniczym kompleksami leśnymi (Lasy Kozubowskie).

Garb Pińczowski jest malowniczym wypiętrzeniem, o długości ok. 42 km, szerokości ok. 6 km oraz wysokościach względnych dochodzących do 100 m, ciągnącym się od Pińczowa w kierunku południowo-wschodnim. Garb tworzą margle kredowe, spod których miejscami odsłaniają się warstwy jurajskie. Charakterystycznym elementem szaty roślinnej Garbu są zespoły roślinności kserotermicznej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków roślin. Interesująca jest również towarzysząca tym zbiorowiskom entomofauna.

Od południa do Garbu Pińczowskiego przylega Niecka Solecka zbudowana z wapieni litotamniowych, gipsów oraz piasków i żwirów. Ukształtowanie powierzchni jest tu bardzo zróżnicowane, wysokości bezwzględne wahają się od 20–50 m. W wapieniach i gipsach wytworzyły się liczne formy krasowe w postaci jaskiń, zapadlisk i lejów.

Północno-wschodnie krańce gminy położone są w Niecce Połanieckiej, która jest rozległym zapadliskiem pomiędzy Garbem Pińczowskim a Pogórzem Szydłowskim. Nieckę wypełniają mioceńskie gipsy, ility i piaski częściowo przykryte utworami czwartorzędowymi.

1.1.3. Warunki klimatyczne

Pod względem klimatycznym obszar gminy Pińczów zalicza się do rejonu Śląsko-Krakowskiego i dzielnicy Częstochowsko-Kieleckiej. Amplituda temperatur skrajnych wynosi tu 60°C, a średnia roczna temperatura zawiera się pomiędzy 7,5- 8°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, którego średnia wieloletnia temperatura wynosi 17,6°C. Najzimniej jest w styczniu, dla którego średnia temperatura wynosi -3°C.

Opady atmosferyczne w rozkładzie rocznym wynoszą 600 mm. Największe opady miesięczne notowane są w lipcu, najmniejsze - w styczniu i lutym. Średnio rocznie notuje się 150 -160 dni z opadami. Średnio w roku notuje się 62 dni bezchmurnych i 122 dni całkowicie zachmurzonych.

Na terenie gminy przeważają wiatry zachodnie i północno zachodnie. Są to wiatry słabe – o średniej rocznej prędkości 5 m/s.

1.1.4. Hydrografia

Wody powierzchniowe

Gmina Pińczów położona jest na obszarze lewostronnego dorzecza Wisły. Hydrograficznie wchodzi w obręb zlewni rzeki Nidy. Większym dopływem Nidy jest rzeka Mierzawa. Woda z wyżynnych terenów spływa do dolin drobnymi ciekami, stałymi bądź okresowymi. Należą do nich: w północnej części gminy - Struga Podłęska, w rejonie Bogucic - Bogucanka oraz w południowo-zachodniej części - Mozgawianka. Woda dopływa tu również licznymi rowami melioracyjnymi, zwłaszcza w rejonie Skowronna.

Zasoby wód powierzchniowych uzupełniają zbiorniki wodne, stawy rybne, ciek, kanały i rowy. Na terenie gminy znajduje się naturalne jezioro Pleban (na wschód od Szarbkowa), 8 zbiorników retencyjnych i kilkanaście małych zbiorników przeciwpożarowych.

Wody podziemne

Gmina Pińczów położona jest na Głównym Zbiorniku Wód Podziemnych - Niecka Miechowska SE nr 409. Jest to zbiornik mający charakter szczelinowo-porowy o łącznych zasobach dyspozycyjnych 288 m³/d. Posiada on szczegółową dokumentację hydrogeologiczną zatwierdzoną decyzją MOŚZNIŁ z dnia 14 lipca 1999 r. (znak DG kdH/BJ/489-6227/99), która określa warunki i kierunki ochrony zasobów wód podziemnych m.in. na obszarze objętym „Programem...”.

Na obszarze gminy znajdują się cztery piętra wodonośne: kredowe, trzeciorzędowe i dwa horyzonty: czwartorzędowy w dolinie Nidy, czwartorzędowy na wysoczyźnie.

Wody podziemne mają podstawowe znaczenie jako źródło zaopatrzenia ludności miasta i gminy w wodę pitną.

1.1.5. Obszary chronione

Na terenie gminy Pińczów znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- 3 Parki Krajobrazowe:
 - Nadnidziański
 - Kozubowski
 - Szaniecki
- 2 Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - Nadnidziański
 - Kozubowski
- 7 rezerwatów przyrody:
 - Krzyżanowice
 - Grabowiec
 - Skowronno
 - Winiary Zagojskie
 - Polana Polichno
 - Pieczyska
 - Skotniki Górne
- 4 użytki ekologiczne
 - Kompleks leśny z oczkami wodnymi
 - Jezioro „Pleban”
 - „Wąwóz”
 - „Ciąg bagien śródleśnych”
- 17 pomników przyrody (11 pomników przyrody ożywionej i 6 pomników przyrody nieożywionej)
- Obszary Natura 2000
 - Ostoja Nidziańska PLH260003
 - Dolina Nidy PLB260001
 - Ostoja Kozubowska PLH260029

1.2. Uwarunkowania społeczne i gospodarcze Gminy Pińczów

1.2.1. Demografia

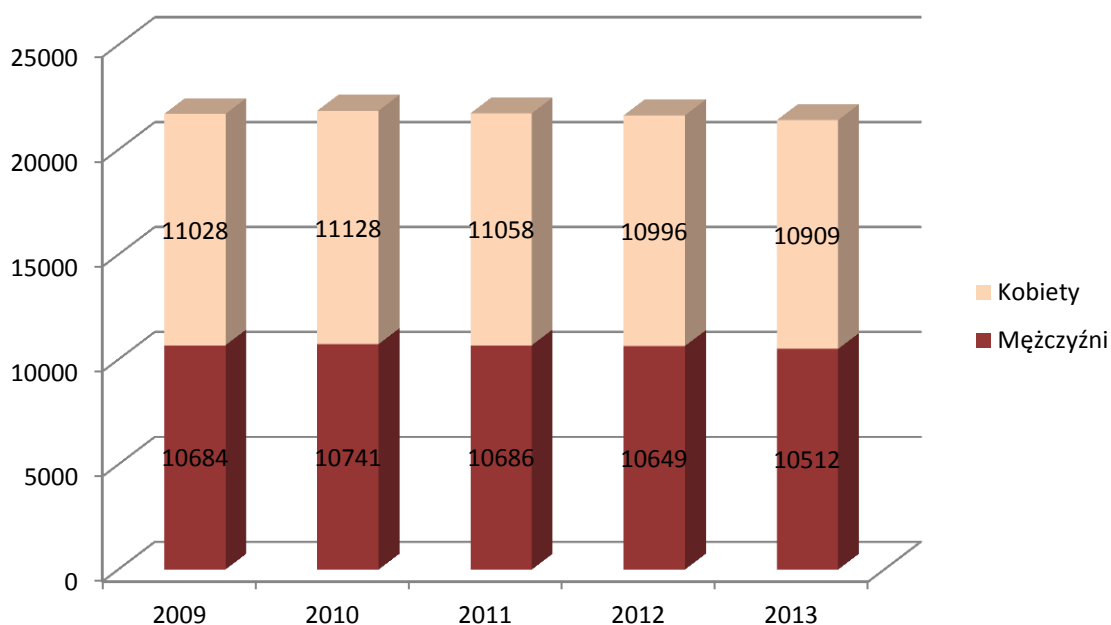
Miasto i Gmina Pińczów (wg stanu na 31.12.2013r.) liczy ogółem 21 421 mieszkańców, w tym 10 512 mężczyzn oraz 10 909 kobiet.

Tabela 1. Liczba ludności miasta i gminy na przestrzeni lat 2009-2013 (GUS, 2009-2013)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Liczba mieszkańców ogółem	21 712	21 869	21 744	21 645	21 421
Miasto	11 441	11 656	11 567	11 471	11 306
Wieś	10 271	10 213	10 177	10 174	10 115
Mężczyźni	10 684	10 741	10 686	10 649	10 512
Kobiety	11 028	11 128	11 058	10 996	10 909

Gęstość zaludnienia dla terenu miejskiego wynosi 789 osób na km², a dla terenu wiejskiego 51 osób na km².

Wykres 1. Struktura ludności w mieście i gminie Pińczów

Sytuację demograficzną kształtuje ruch naturalny i ruch migracyjny ludności. Wskaźniki te w analizowanym okresie 2009-2013 przyjmowały zróżnicowane wartości - dane statystyczne pokazano w poniższych tabelach.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności w latach 2009 – 2013 (GUS, 2009-2013)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Urodzenia	195	191	195	182	176
Zgony	227	256	250	247	255
Przyrost naturalny ogółem:	-32 (-1,5‰)	-65 (-3,0‰)	-55 (-2,5‰)	-65 (-3,0‰)	-79 (-3,7‰)
w tym miasto:	(-0,9‰)	(-2,2‰)	(0,3‰)	(-2,3‰)	(-3,2‰)
obszary wiejskie:	(-2,0‰)	(-3,8‰)	(-5,7‰)	(-3,7‰)	(-4,2‰)

Tabela 3. Migracje ludności na pobyt stały notowane w latach 2009 – 2013 (GUS, 2009-2013)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Saldo migracji wewnętrznych	-144	-92	-74	-71	-108
Saldo migracji zagranicznych	-1	1	4	4	3
Saldo migracji ogółem	-145	-91	-70	-67	-105
w tym na terenie miasta:	-141	-112	-92	-62	-90
na obszarach wiejskich:	-4	21	22	-5	-15

Demografię Gminy Pińczów wyróżnia notowany od lat ujemny przyrost naturalny ludności oraz niekorzystny wskaźnik migracji ludności (szczególnie z terenów miejskich).

Biorąc pod uwagę przedstawione wskaźniki w ciągu ostatnich 5 lat na terenie miasta i gminy w wyniku ujemnego przyrostu naturalnego ubyło 296 osób, w wyniku migracji ubyło 478 osób.

Wskaźniki demograficzne dla miasta i gminy Pińczów wynoszą (wg GUS, 2013):

- wskaźnik obciążenia demograficznego:
 - ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym: 57,8 osób,
 - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym: 122,5 osób,
 - ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym: 31,8 osób,
- udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem:
 - w wieku przedprodukcyjnym: 16,5 % osób,
 - w wieku produkcyjnym: 63,4 % osób,
 - w wieku poprodukcyjnym: 20,2 % osób,
- wskaźniki modułu gminnego:
 - gęstość zaludnienia: 101 osób na 1 km²,
 - kobiety na 100 mężczyzn: 104,
 - małżeństwa na 1000 ludności: 4,3,
 - urodzenia żywe na 1000 ludności: 8,2,
 - zgony na 1000 ludności: 11,8,
 - przyrost naturalny na 1000 ludności: – 3,7.

1.2.2. Mieszkalnictwo

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl), stan na koniec 2012 r., na terenie Gminy Pińczów znajdowało się 7 257 mieszkań, o łącznej powierzchni użytkowej 550 209 m² (w tym w mieście odpowiednio 4 056 mieszkań, o powierzchni 257 776 m²). Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi 76 m².

Tabela 4. Wielkość zasobów mieszkaniowych (GUS, 2012)

Wskaźnik	Miasto	Wieś	Ogółem
Liczba mieszkań (szt.)	4 056	3 201	7 257
Liczba izb (szt.)	15 266	13 620	28 886
Powierzchnia użytkowa mieszkań (m ²)	257 776	292 433	550 209

Tabela 5. Budownictwo mieszkaniowe na terenie miasta i gminy w latach 2009-2013 (GUS, 2009-2013)

Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012	2013
Wybudowane mieszkania ogółem (szt.)	19	24	31	37	51
Powierzchnia użytkowa wybudowanych mieszkań ogółem (m ²)	2 637	2 709	3 774	4 299	4 089

Sytuacja mieszkaniowa ludności gminy ulega systematycznej poprawie, jest to wynikiem przyrostu nowych mieszkań o wyższym standardzie w zabudowie prywatnej.

Na jedno mieszkanie o przeciętnej wielkości 76 m² przypadają średnio 3 osoby. W skład jednego mieszkania wchodzi przeciętnie 4 izby, co daje wartość 0,75 osoby na jedną izbę.

Statystyczny mieszkaniec gminy ma do swojej dyspozycji 25,4 m² powierzchni mieszkaniowej.

Tabela 6. Standardy zaspokajania potrzeb w zakresie mieszkalnictwa w mieście i gminie Pińczów – tabela porównawcza (GUS, 2012 obliczenia własne)

Wyszczególnienie	Przeciętna liczba			Przeciętna powierzchnia użytkowa	
	izb w 1 mieszkaniu	osób w 1 mieszkaniu	osób na 1 izbę	mieszkania [m ²]	na 1 osobę [m ²]
Miasto	3,76	2,83	0,75	63,55	22,47
Obszary wiejskie	4,25	3,18	0,75	91,36	28,74
Ogółem	3,98	2,98	0,75	75,82	25,42

Tabela 7. Warunki mieszkaniowe w gminie Pińczów w porównaniu do wartości średnich dla powiatu i województwa (GUS 2012, obliczenia własne)

Wyszczególnienie		Gmina		Powiat		Województwo	
		miasto	na wsi	miasto	na wsi	miasto	na wsi
Przeciętna	liczba izb w mieszkaniu	3,8	4,3	3,7	4,0	3,5	4,0
	liczba osób na mieszkanie	2,8	3,2	2,8	3,0	2,6	3,3
	liczba osób na 1 izbę	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	0,8
	powierzchnia użytkowa na 1 mieszkanie (m ²)	63,6	91,4	63,5	86,9	62,1	84,9
	powierzchnia użytkowa na 1 osobę (m ²)	22,5	28,7	22,9	29,3	23,7	25,7

Na tle województwa i powiatu Gmina Pińczów charakteryzuje się zbliżonymi warunkami zamieszkania.

Tabela 8. Wyposażenie mieszkań w gminie w instalacje techniczno-sanitarne (GUS, 2012)

Obszar	Wyposażenie (%)		
	Wodociąg	Łazienka	Centralne ogrzewanie
miasto	99,9	98,7	96,6
na wsi	91,4	85,8	76,2

1.2.3. Infrastruktura techniczna

Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy znajduje się osiem ujęć wód podziemnych. Łączna długość rozdzielczej sieci wodociągowej wynosi 215,4 km (stan na koniec 2012 r.), z przyłączami prowadzącymi do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania w ilości 3 946 szt.

Tabela 9. Ujęcia wody na terenie gminy Pińczów (dane Urzędu Miejskiego w Pińczowie)

Lokalizacja ujęcia wody	Liczba studni	Wydajność ujęcia	Miejscowości zasilane z ujęcia
OC Grodzisko	1	134	Woda z tych trzech ujęć jest mieszana i zasila Pińczów, Skrzypiów, Chruścice, Zakrzów, Pasturkę, Włochy, Brzeście, Skowronno Górne, Podłęże, Szczypiec, Uników, Chwałowice, Szarbków i Chrabków
7 źródeł	źródło	18	
Grodzisko	źródło	15,3	
Marzęcin	1	40	Pasturka Krzywda, Marzęcin, Kostki, Bogucice Skałki, Bogucice, Wola Zagojska Dolna i Wola Zagojska Górna, Winiary, Gaik, Zagość Stara, Zagość Nowa, Gacki, Leszcze, Krzyżanowice Dolne, Krzyżanowice Średnie,
Młodzawy	2	21,45	Młodzawy Małe, Młodzawy Duże
Skowronno Dolne	2	18	Skowronno Dolne, Kopernia
Aleksandrów	2	12	Aleksandrów, Byczów
Byczów	1	16,65	Kozubów, Zagorzyce, Zawarza, Bugaj, Kozubów, Sadek, Mozgawa

Tabela 10. Stan zaopatrzenia gminy w wodę (GUS, 2012)

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Miasto	Obszary wiejskie	Gmina - ogółem
Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej	km	32,2	183,2	215,4
Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 154	2 792	3 946
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	292,4	204,1	496,5
Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	m ³	25,4	20,1	22,9

Wskaźnik zwodociągowania gminy wyrażony liczbą osób korzystających z instalacji do ogółu ludności wynosi 97,2% dla terenu miasta oraz 69,1% dla obszarów wiejskich.

Gospodarka ściekowa

Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Pińczów wynosi 36,3 km. Do sieci przyłączonych jest 1 272 odbiorców.

Sieć kanalizacji sanitarnej rozdzielczej jest dobrze rozwinięta w granicach miasta Pińczowa oraz w osiedlu Gacki. Na terenach wiejskich skanalizowane jest tylko sołectwo Skrzypiów i częściowo Kopernia.

Na terenie gminy funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków:

- oczyszczalnia w Pińczowie: mechaniczno – biologiczna, z II stopniem oczyszczania biologicznego, o przepustowości docelowej 12 000 m³/d. Aktualna robocza przepustowość oczyszczalni wynosi 6 000 m³/d, co oznacza istniejącą rezerwę (ok. 50%)

w wydajności oczyszczalni, umożliwiającą pełną sanitację miasta jak również włączenie sołectw położonych najbliżej Pińczowa.

- oczyszczalnia osiedlowa w m. Gacki - o wydajności 300 m³/d. Obecnie robocza przepustowość oczyszczalni wynosi 150 m³/d, co również oznacza istnienie rezerwy (50%) do wykorzystania po skanalizowaniu okolicznych miejscowości.

Na terenie miasta Pińczów istnieje kanalizacja deszczowa, której długość wynosi 8,8 km. Wody opadowe ze skanalizowanej części miasta odprowadzane są za pośrednictwem kanałów deszczowych do mechanicznej podczyszczalni ścieków.

Wody deszczowe odprowadzane są 8 wylotami (na których zamontowane są osadniki i separatory) do starorzecza rzeki Nidy oraz dwoma rowami otwartymi do rzeki Nidy i zalewu. Na terenach wiejskich gminy brak jest kanałowych systemów odprowadzania wód opadowych. Wody opadowe spływają powierzchniowo do lokalnych cieków i rowów przydrożnych, a następnie do strumieni i rzek.

Tabela 11. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy (GUS, 2012)

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Miasto	Obszary wiejskie	Gmina - ogółem
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	26,1	10,2	36,3
Połączenia wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 128	144	1 272
Ścieki odprowadzone	dam ³	661	28	689
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	10 682	1 604	12 286

W gminie z kanalizacji korzysta 56,8 % mieszkańców (w tym w mieście 93,1%, na obszarach wiejskich 15,8%).

Energia elektryczna

Przez teren gminy przebiegają linie energetyczne wysokiego napięcia 110 kV:

- odcinek linii 110 kV o długości 10 km GPZ Kazimierza Wielka – GPZ Pińczów I,
- odcinek linii 110 kV o długości 8 km relacji GPZ Busko – Wełecz – GPZ Pińczów I,
- odcinek linii 110 kV o długości 10 km relacji GPZ Pińczów – GPZ Kije,
- odcinek linii dwutorowej 110 kV o długości 3,75 km, stanowiący odgałęzienie linii Busko – Radkowie, przeprowadzonej do zasilania Saint Gobain Construction Products Polska Sp. z o.o. Fabryka RIGIPS - Stawiany w Szarbkowie,
- odcinek dwutorowy linii 110 kV o długości 3 km stanowiący odgałęzienie z linii Pińczów – Kije do zasilania zakładów POiW „Gomar” w Pińczowie.

Na obszarze gminy Pińczów znajdują się dwa GPZ 110/15 kV, zapewniające redukcję napięcia 110 kV do poziomu 15 kV, umożliwiającą elektryfikację za pośrednictwem sieci średniego napięcia zasilających sieć stacji transformatorowych 15/0,4 kV:

- GPZ Pińczów I - główny punkt zasilania odbiorców bytowo - komunalnych,
- GPZ Pińczów II - zasilanie indywidualne Zakładów POiW „Gomar” w Pińczowie.

Zaopatrzenie w gaz

Według danych GUS (stan na 31.12.2012r.) długość sieci gazowej na terenie gminy wynosi 44,53 km, a liczba przyłączy do budynków – 113. Stopień zgazyfikowania gminy jest niski i wynosi 1,3%.

Tabela 12. Sieć gazowa na terenie gminy (GUS, 2012)

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Miasto	Obszary wiejskie	Gmina - ogółem
Długość czynnej sieci ogółem	km	15,52	29,01	44,53
Długość czynnej sieci przesyłowej	km	0,03	22,31	22,34
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	15,49	6,69	22,18
Czynne przyłącza do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych	szt.	107	6	113
Odbiorcy gazu	gosp. dom.	87	8	95
Zużycie gazu	tys.m ³	161,5	7,9	169,4
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	246	25	271

Na terenie gminy zlokalizowane są stacje redukcyjno – pomiarowe:

- w Szarbkowie - w oparciu o gazociąg wysokiego i średniego ciśnienia relacji Kotki – Szarbków
- w Leszczach - w oparciu o gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Pęczelice - Gacki
- stacja redukcyjno-pomiarowa oraz śluza odbiorcza w Pińczowie - w oparciu o oddany do użytkowania także gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Gacki-Pińczów

Obecnie programem gazyfikacji objęte jest głównie miasto Pińczów. Realizowana jest sieć rozdzielcza średniego ciśnienia z w/w stacji redukcyjno- pomiarowej.

O realizacji sieci gazowej dla pozostałych terenów będą decydować względy ekonomiczne i zainteresowanie odbiorców.

System komunikacyjny

System komunikacyjny gminy Pińczów tworzą szlaki komunikacyjne, do których zalicza się:

- drogi wojewódzkie nr 766 i 767 (łącznie długość w granicach gminy wynosi 18,3 km),
- drogi powiatowe (łącznie 110,0 km),
- drogi gminne (łącznie 77,92 km),
- jednotorowa zelektryfikowana linia kolejowa relacji Kielce (Sitkówka) – Busko Zdrój,
- linia kolejowa wąskotorowa.

1.2.4. Gospodarka

W 2013r. na terenie gminy działało 1 548 podmiotów gospodarczych, z czego ponad 94% reprezentowało sektor prywatny.

Tabela 13. Podmioty gospodarki narodowej w mieście i gminie Pińczów według sekcji w 2013r. (GUS, 2013)

Sektor gospodarki	Liczba podmiotów gospodarczych
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	26
Górnictwo i wydobywanie	4
Przetwórstwo przemysłowe	138
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7
Budownictwo	196
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	465
Transport i gospodarka magazynowa	92
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	51
Informacja i komunikacja	19
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	51
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	76
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	79
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	29
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	30
Edukacja	92
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	58
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	27
Pozostała działalność usługowa	105
OGÓŁEM	1 548

Wśród ogółu podmiotów gospodarki narodowej dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – 1 112 podmiotów.

Bezrobocie w gminie kształtuje się na poziomie 7,2% i obejmuje 989 osób z terenu gminy, z czego 468 to mężczyźni, a 521 to kobiety (GUS, 2012).

1.3. Działania Samorządu w latach 2008-2012

Dochody i wydatki budżetu

Tabela 14. Dochody i wydatki budżetu gminy w latach 2008-2012 (GUS, 2008-2012)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
dochody ogółem	49 716 770,62	51 131 116,03	56 370 327,43	59 584 340,69	55 342 046,16
dochody majątkowe	2 171 308,17	4 890 770,03	8 144 749,14	6 476 618,97	1 876 871,87
dochody własne	27 919 530,04	25 804 498,23	25 673 607,32	30 332 876,59	29 206 064,02
wydatki ogółem	49 159 496,99	56 102 768,95	64 982 269,90	61 836 476,89	57 014 855,14

Wykres 2. Dochody i wydatki budżetu gminy

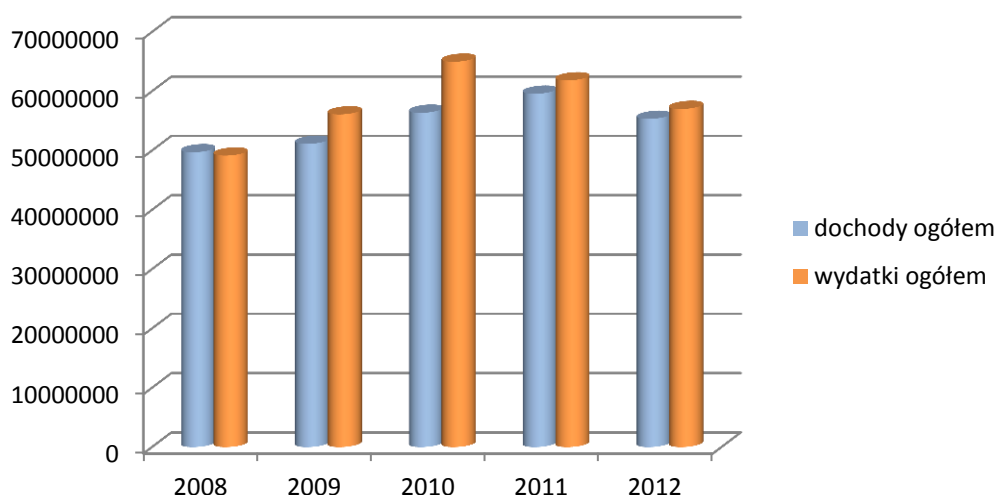

Tabela 15. Dochody i wydatki na 1 mieszkańca z budżetu w latach 2008-2012 w zł (GUS, 2008-2012)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
dochody	2 258,42	2 350,53	2 568,24	2 735,86	2 553,50
wydatki	2 233,10	2 579,08	2 960,60	2 839,27	2 630,69

Tabela 16. Wydatki poniesione na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w latach 2008-2012 w zł (GUS, 2008-2012)

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	1 583 064,16	2 642 230,72	3 627 753,03	1 861 191,81	2 064 122,95
wydatki bieżące	1 322 917,87	1 489 288,54	1 697 881,40	1 773 005,33	1 855 935,56
wydatki majątkowe	260 146,29	1 152 942,18	1 929 871,63	88 186,48	208 187,39
oczyszczanie miast i wsi	417 083,84	446 683,30	463 223,83	469 311,18	406 204,31
utrzymanie zieleni	118 225,26	153 463,57	113 273,31	165 986,04	198 046,03
oświetlenie ulic, placów i dróg	906 672,63	975 812,59	887 868,27	898 009,43	980 076,42
gospodarka ściekowa i ochrona wód	4 030,01	975 812,59	22 250,00	0	28 400,00
gospodarka odpadami	12 000,00	0	0	0	0

1.4. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska i ocena realizowanej polityki ekologicznej gminy

Zadania z zakresu gospodarki wodno - ściekowej wykonane w latach 2009 – 2013 (wg informacji od spółki Wodociągi Pińczowskie):

2009 rok

- Budowa wodociągu Sadek-Bugaj - 645mb - 58 506,74 zł
- Budowa wodociągu przy ul. Ogrodowej- 510mb - 49 679,84 zł

2011 rok

- Budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. Kluka w Pińczowie 662mb – 202 869,57 zł
- Budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. 3 Maja w Pińczowie 2,2km - 878 463,34 zł
- Rozbudowa wodociągu w Brześciu 243mb - 23 201, 90 zł

2012 rok

- Budowa systemu napowietrzania drobno pęcherzykowego reaktora wielofunkcyjnego nr 2 w Pińczowie – 219 284,52 zł

2013 rok

- Budowa wodociągu przy ul. Leśnej w Pińczowie 660mb - 36 741,27 zł
- Budowa kanalizacji sanitarnej przy ul. Wyszyńskiego w Pińczowie - 204mb - 39 662,93 zł

Na terenie gminy na bieżąco prowadzone są działania w zakresie edukacji ekologicznej.

Podstawowe narzędzie prowadzonej dotychczas polityki ekologicznej w gminie Pińczów stanowił „Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2008-2011” przyjęty Uchwałą Nr XXXVI/330/09 Rady Miejskiej w Pińczowie z dnia 30 czerwca 2009r.

Głównym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska na wszystkich szczeblach – od krajowego, poprzez powiatowy, do gminnego – jest dążenie, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Analizując realizację programu należy pamiętać, że praktycznie zadania o charakterze wykonawczym, czyli mające bezpośredni wpływ na stan środowiska i związane z jego ochroną przed szkodliwym oddziaływaniem, obciążają samorząd gminny i podmioty gospodarcze.

Większość zaplanowanych inwestycji (dotyczy przede wszystkim inwestycji w zakresie wodociągownictwa, kanalizacji) została wykonana. Realizacja części zadań z powodu braku wystarczających środków została przesunięta na termin późniejszy. Niektóre zadania są w trakcie realizacji (zadania realizowane są etapami), natomiast niektóre, mimo iż nie zostały zapisane w Programie, bądź ich realizację przewidziano w przyszłości zostały wykonane.

Należy zauważyć, iż część zadań inwestycyjnych była realizowana przy udziale środków zewnętrznych, pozyskanych przez gminę (środki UE, WFOŚiGW i in.).

Gmina sukcesywnie, w miarę posiadanych środków budżetowych eliminuje procesy i działania szkodliwe dla środowiska.

Jednym z priorytetowych zadań dla samorządu gminnego są działania zwiększające świadomość ekologiczną mieszkańców – działania te prowadzone są w sposób ciągły.

II. DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

2.1. Powietrze atmosferyczne

2.1.1. Przepisy prawne

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na mocy ustawy „Prawo ochrony środowiska” dokonuje corocznej oceny poziomów substancji w powietrzu we wszystkich strefach województwa. Klasyfikacja stref jest dokonywana w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012r. (Dz. U. z 2012, poz. 1031) w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

2.1.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Na stan czystości powietrza w mieście i gminie Pińczów wpływają głównie zanieczyszczenia emitowane przez:

- szlaki komunikacyjne drogowe i kolejowe,
- lokalne kotłownie i źródła ciepła,
- zakłady przemysłowe i usługowe.

Emisja liniowa

Emisja komunikacyjna stwarza zagrożenie zwłaszcza w pobliżu dróg o dużym natężeniu ruchu kołowego i ma niekorzystny wpływ na uprawy polowe. Zanieczyszczenia komunikacyjne (tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły z metalami ciężkimi) pogarszają jakość powietrza atmosferycznego, a także wpływają na wzrost poziomu stężenia ozonu w troposferze.

Emisja niska

Emisja niska, pochodzi z lokalnych kotłowni i pieców węglowych używanych w indywidualnych gospodarstwach domowych. W wielu gospodarstwach spala się różnego rodzaju materiały odpadowe, w tym odpady komunalne, które mogą być źródłem emisji dioksyn, ponieważ proces spalania jest niepełny i zachodzi w niższych temperaturach. Głównym paliwem w lokalnych kotłowniach jest węgiel o różnej jakości i różnym stopniu zasiarczenia.

Zakłady przemysłowe

Zagrożenie zanieczyszczenia powietrza związane z działalnością zakładów wiąże się z emisją substancji szkodliwych, specyficznych dla danego rodzaju produkcji, m. in.: zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, zawierających tlenki siarki, azotu, węgla, benzenu, substancje smołowe, fenole, metale ciężkie i inne. Zakłady przemysłowe są ponadto źródłem emisji nieprzyjemnych zapachów. Głównymi zakładami przemysłowymi zlokalizowanymi na terenie gminy są:

- Saint Gobain Construction Products Polska sp. z o.o. Fabryka Rigips-Stawiany, Szarbków 73, 28-400 Pińczów;
- Siniat sp. z o.o., Leszcze 15, 28-400 Pińczów;
- „Dolina Nidy” S.A., Leszcze 15, 28-400 Pińczów;
- POiW „GOMAR”, ul. Przemysłowa 6, 28-400 Pińczów;

- NATUR – VIT Marek Płachta, Kopernia 9, 28-400 Pińczów ,
- EKO-INŻ. s.j., ul. Przemysłowa 11, 28-400 Pińczów

W Polsce obowiązuje ustawa (z dnia 28 kwietnia 2011 r.) o handlu uprawnieniami do emisji do powietrza gazów cieplarnianych i innych substancji, która określa zasady funkcjonowania systemu handlu, którego celem jest ograniczenie tych emisji w sposób opłacalny i ekonomicznie efektywny.

Zgodnie z postanowieniem dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (CAFE) i dostosowaniu do niej polskich przepisów (zmiany do ustawy „Prawo ochrony środowiska ” oraz niektórych innych ustaw dotyczących jakości powietrza, przyjętych 16.11.2010r.) wprowadza się nowe zasady zarządzania jakością powietrza w strefach i aglomeracjach. Ustawy te mają przyczynić się do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na ludzi pyłu drobnego PM10 oraz PM2,5. Zmniejszy to zachorowalność na choroby układu oddechowego i układu krążenia, a także przyniesie zwiększenie konkurencyjności i atrakcyjności regionów pod kątem rozwoju turystyki. Znaczny wpływ na stan jakości powietrza ma stan infrastruktury technicznej, tj.; stan techniczny dróg, systemy ciepłownicze i sieć gazowa.

W 2012r. opracowany został Program ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego – strefa świętokrzyska – ze względu na przekroczenia pyłu PM2,5 wraz z Planem Działań Krótkoterminowych (przyjęty Uchwałą Nr XXV/429/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 listopada 2012r.). Program ten opracowany został dla stref województwa świętokrzyskiego, w których badania wykazały obecność substancji zanieczyszczających w wartościach ponadnormatywnych. Głównym założeniem dokumentu jest wskazanie działań, których realizacja doprowadzi do osiągnięcia wartości dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu. Program ochrony powietrza jest elementem polityki ekologicznej regionu.

Realizacja Programu ochrony powietrza wymaga współpracy wielu stron oraz bieżącej oceny postępów prac. W tym celu określone zostały zakresy kompetencji dla poszczególnych organów administracji i instytucji, w tym na szczeblu gminnym.

Zadania wójtów, burmistrzów i prezydentów w ramach realizacji Programów ochrony powietrza to:

1. Stworzenie i utrzymanie systemu organizacyjnego dla realizacji działań naprawczych, w szczególności poprzez powołanie osoby odpowiedzialnej za koordynację realizacji działań ujętych w Programie w zakresie danej gminy, miasta.
2. Opracowanie i realizacja kompleksowych Programów ograniczenia niskiej emisji na terenach ujętych w harmonogramie rzeczowo-finansowym poprzez stworzenie systemu zachęt finansowych do wymiany systemów grzewczych.
3. Modernizacja ogrzewania węglowego w budynkach użyteczności publicznej.
4. Modernizacja ogrzewania węglowego poprzez systemy dofinansowania wymiany kotłów w budynkach należących do osób fizycznych na terenach gmin i miast nie objętych wymogiem realizacji Programu ograniczania niskiej emisji.
5. Prowadzenie działań ograniczających emisję wtórną pyłu, poprzez regularne utrzymanie czystości nawierzchni (czyszczenie metodą moką przy odpowiednich warunkach pogodowych), szczególnie na obszarach przekroczeń oraz przy wyjazdach z budów.
6. Kontrola gospodarstw domowych w zakresie zorganizowanego przekazywania odpadów oraz przestrzegania zakazu spalania odpadów.

7. Budowa sieci ścieżek rowerowych.
8. Nasadzanie odpowiednich gatunków drzew wzdłuż dróg, celem stworzenia pasów zieleni ochronnej.
9. Działania promocyjne i edukacyjne (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje).
10. Opracowanie kampanii promocyjno-edukacyjnej zachęcającej mieszkańców miasta do zmiany systemu ogrzewania.
11. Uwzględnianie w warunkach specyfikacji zamówień publicznych wymogów ochrony powietrza, np. zakup pojazdów o niskiej emisji, usługi transportowe z wykorzystaniem ekologicznie czystych pojazdów, wykorzystanie źródeł energetycznego spalania o niskiej emisji, paliwa o niskiej emisji dla źródeł stałych i mobilnych, ograniczenie pylenia podczas prac budowlanych.
12. Uwzględnianie w nowotworzonych lub aktualizowanych planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników niepowodujących nadmiernej „niskiej emisji” PM_{2,5} oraz projektowanie linii zabudowy uwzględniając zapewnienie „przewietrzania” miasta ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie oraz zwiększenie powierzchni terenów zielonych (nasadzanie drzew i krzewów).
13. Działania prewencyjne na poziomie wydawania i opiniowania decyzji administracyjnych, poprzez uwzględnianie ograniczenia emisji niezorganizowanej pyłów (w tym również wynikających z transportu urobku).
14. Przedkładanie do właściwego starosty powiatu, do 28 lutego, sprawozdań z realizacji działań ujętych w Programie.

Dążąc do ograniczenia emisji zanieczyszczeń gmina oraz poszczególne podmioty organizacyjne podejmują różnego rodzaju działania. Stosowane metody to: budowa i eksploatacja urządzeń ochrony powietrza, stosowanie paliw o większej wartości opałowej i niższej zawartości siarki i popiołu, modernizacje kotłowni polegające na zastąpieniu źródeł opalanych węglem na źródła opalane olejem czy gazem płynnym.

2.1.2. Pomiary zanieczyszczenia powietrza

Udział miasta i gminy Pińczów w emisji zanieczyszczeń z terenu województwa jest niewielki, ponieważ według danych GUS z 2012 roku, udział powiatu pińczowskiego w emisji zanieczyszczeń gazowych w stosunku do całości województwa wynosił zaledwie 2,7%. W stosunku do zanieczyszczeń pyłowych udział wynosił 0,8%.

Miasto i gmina Pińczów objęte są świętokrzyską strefą badań, dla której klasyfikacja w latach 2011 - 2013 zgodnie z raportami WIOŚ: Ocena jakości powietrza w województwie świętokrzyskim w roku 2011, 2012 i 2013, przedstawia się następująco:

Tabela 17. Wynikowe klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia (z uwzględnieniem krajowych norm dla uzdrowisk)

Kod strefy:	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy												
	SO ₂	NO ₂	PM10	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	Cd	Ni	BaP	PM2,5	O ₃ *	O ₃ **
PL 2602	rok 2011												
	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	A	D2
	rok 2012												
	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	A	D2
	rok 2013												
	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	A	D2

* według poziomu docelowego, ** według poziomu celu długoterminowego

Tabela 18. Klasyfikacja strefy świętokrzyskiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin

Kod strefy:	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy			
	SO ₂	NO _x	O ₃ (według poziomu docelowego)	O ₃ (według poziomu długoterminowego)
PL 2602	rok 2011			
	A	A	A	D2
	rok 2012			
	A	A	C	D2
	rok 2013			
	A	A	A	D2

W roku 2011 powstał projekt „Programu ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego” w którym zawarto wykaz zadań dla powiatów. Są to zadania dotyczące:

- analizy, weryfikacji i uzupełnienia sprawozdań z realizacji działań ujętych w „Programie” przedkładanych przez wójtów, burmistrzów, prezydentów miast,
- przedkładania do Marszałka Województwa Świętokrzyskiego sprawozdań z realizacji działań (wymiany kotłów węglowych, termomodernizacja, podłączenie do sieci ciepłej, zastosowania alternatywnych źródeł energii),
- przedkładania do Marszałka Województwa Świętokrzyskiego wyników prowadzonych pomiarów natężenia ruchu na odcinkach dróg zarządzanych przez starostów (do 31 marca roku następnego),
- modernizacji ogrzewania węglowego w budynkach użyteczności publicznej na terenie powiatów,
- modernizacji ogrzewania węglowego poprzez systemy dofinansowania wymiany kotłów w budynkach osób fizycznych na terenach gmin i miast nie objętych wymogiem realizacji Programu ograniczania niskiej emisji,
- wzmocnienia kontroli na stacjach diagnostycznych na terenie strefy poprzez badania emisji spalin.

W ocenie rocznej jakości powietrza sporządzonej dla kryterium ochrony zdrowia strefa świętokrzyska w latach 2011-2013 została zaliczona do klasy C z powodu przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszzonego PM10, poziomu docelowego

benzo(a)pirenu oraz w zakresie przekroczeń poziomu dopuszczalnego pyłu PM_{2,5}. Cały obszar województwa w latach 2011 - 2013 uzyskał klasę D2 z powodu przekroczenia poziomu celu długoterminowego ozonu.

Badania monitoringowe jakości powietrza i określana na ich podstawie klasyfikacja stref wskazują przede wszystkim na brak postępu w zakresie poprawy jakości powietrza pod kątem pyłów drobnych oraz WWA w nich zawartych.

2.1.3. Podsumowanie

Na obszarze gminy Pińczów stężenia zanieczyszczeń powietrza nie przekraczają dopuszczalnych norm. Największy wpływ na stan powietrza atmosferycznego w gminie ma komunikacja samochodowa oraz spalanie paliw w kotłowniach.

Działania proekologiczne prowadzone przez gminę powinny ograniczyć tzw. niską emisję zanieczyszczeń do atmosfery. Należą do nich: popularyzacja termomodernizacji obiektów, modernizacja źródeł ciepła, korzystanie z paliw ekologicznych, itp.

2.2. Hałas

Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r. poz. 1232 ze zm.) oraz ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085), regulują przepisy dotyczące klimatu akustycznego. Przepisy tych ustaw są wyrazem nowej, spójnej z ustawodawstwem Unii Europejskiej, polityki w zakresie ochrony środowiska.

W odniesieniu do zagadnień akustycznych, wspomniane akty prawne dostosowują przepisy polskie do regulacji UE, w szczególności znajdującej podstawę prawną w regulacjach zawartych w Dyrektywie w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku (2002/49/EC).

Hałas - dźwięk określany jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający w danych warunkach (zależy od fizycznych parametrów dźwięku, od nastawienia odbiorcy).

Ocena stanu środowiska w wyniku emisji hałasu dokonywana jest przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku wyrażonego w dB. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. (t.j. Dz. U. 2014, poz. 112) określa: dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby.

Tabela 19. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku (wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r., (t.j. Dz. U. 2014, poz. 112)

Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
	Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LAeq D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LAeq N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) strefa ochronna "A" uzdrowiska b) tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾ c) tereny domów opieki społecznej d) tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) tereny zabudowy zagrodowej c) tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Objaśnienia:

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

2.2.1. Źródła hałasu

Na stan akustyczny środowiska ma wpływ wiele czynników, wśród których należy wyróżnić uwarunkowania wynikające z położenia gminy, wielkości zajmowanego obszaru, zaludnienia, stopnia urbanizacji, uprzemysłowienia oraz rozwoju szlaków komunikacyjnych. Najbardziej uciążliwym hałasem dla człowieka jest hałas komunikacyjny (najbardziej odczuwalny) oraz przemysłowy.

Hałas komunikacyjny

Źródłem hałasu na terenie gminy Pińczów jest przede wszystkim transport drogowy i transport kolejowy.

Ciągi komunikacyjne na obszarze gminy tworzą: drogi wojewódzkie nr 766 i 767 (łącznie długość w granicach gminy wynosi 18,3 km), drogi powiatowe (łącznie 110,0 km), drogi gminne (łącznie 77,92 km) oraz jednotorowa zelektryfikowana linia kolejowa relacji Kielce (Sitkówka) – Busko Zdrój, a także linia kolejowa wąskotorowa. W odległości 10 km przebiega szerokotorowa linia kolejowa LHS (Linia Hutniczo-Siarkowa).

Na poziom hałasu drogowego ma wpływ szereg czynników związanych z ruchem pojazdów i parametrami drogi. Do najważniejszych z nich należą:

- problemy komunikacyjne – nieprzystosowanie nawierzchni do występującego natężenia ruchu i obciążenia (duży udział pojazdów ciężarowych powoduje szybkie niszczenie nawierzchni),
- natężenie ruchu związane bezpośrednio ze znaczeniem drogi w układzie komunikacyjnym,
- struktura ruchu (udział pojazdów ciężkich i hałaśliwych),
- średnia prędkość pojazdów i ich stan techniczny,
- płynność ruchu,
- rodzaj i stan nawierzchni.

Hałas drogowy jest zjawiskiem o tendencjach wzrostowych, uzależnionym od takich czynników jak: wskaźnik presji motoryzacji, gęstość sieci dróg i odległość terenów stale zamieszkiwanych od dróg o dużym natężeniu. Środki transportu są ruchomymi źródłami hałasu decydującymi o parametrach klimatu akustycznego przede wszystkim na terenach zurbanizowanych.

Hałas związany z komunikacją i transportem kolejowym jest mniej uciążliwy, ponieważ dotyczy tylko terenów w pobliżu trakcji kolejowej (zasięg uciążliwości hałasu wynosi do ok. 300 m) i jest związany z częstotliwością ruchu pociągów i ich rodzajów (pasażerskie czy towarowe).

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy obejmuje zarówno dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny i urządzenia, a także części procesów technologicznych oraz instalacje i wyposażenie zakładów produkcyjnych, rzemieślniczych i usługowych. Do tego rodzaju hałasu zalicza się także dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych (wentylatory, urządzenia klimatyzacyjne). Taki hałas ma charakter lokalny.

Obecnie systemy lokalizacji nowych inwestycji, a także potrzeba sporządzenia ocen oddziaływania na środowisko, kontrole i egzekucja nałożonych kar pozwalają na znaczne ograniczenie tych uciążliwości. Ponadto dla źródeł hałasu przemysłowego, ze względu na ich niewielkie rozmiary, istnieją różne możliwości techniczne ograniczenia emisji hałasu (np. stosowanie tłumików akustycznych, obudów poszczególnych urządzeń czy zwiększenie izolacyjności akustycznej ścian pomieszczeń, w których znajdują się maszyny wytwarzające hałas).

Źródłem hałasu są także linie przesyłowe wysokiego napięcia. Hałas powstaje również na terenie stacji elektroenergetycznych najwyższych napięć w związku ze stosowaniem sprzężarek do napędu łączników i transformatorów.

2.2.2 Pomiary hałasu

Ocena stanu akustycznego środowiska prowadzona jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, a realizowana jest przez instrumenty planowania przestrzennego oraz instrumenty ochrony środowiska, takie jak pozwolenia, programy ochrony środowiska, w tym programy ochrony przed hałasem. Dokonywane pomiary i oceny mają umożliwić wyznaczenie obszarów o ponadnormatywnym poziomie hałasu, na których należy skoncentrować działania naprawcze.

Ostatnie badania hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Pińczów prowadzone były w 2012 roku. Badania prowadzono w 3 punktach na terenie miasta.

Tabela 20. Wyniki pomiarów hałasu prowadzonych na terenie gminy Pińczów (WIOŚ Kielce)

Rejon badań	Data pomiaru	Wynik		Norma*	Przekroczenie
Pkt.1 – referencyjny ul. Piłsudskiego teren zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytom dzieci i młodzieży	29-30.08.2012	L _{AeqD}	64,4	61	3,4
		L _{AeqN}	59,3	56	3,3
Pkt. 2 ul. Piłsudskiego tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytom dzieci i młodzieży	30-31.08.2012	L _{AeqD}	62,5	61	1,5
		L _{AeqN}	54,8	56	-
Pkt. 3 – referencyjny ul. Batalionów Chłopskich tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	17-18.09.2012	L _{AeqD}	64,9	61	3,9
		L _{AeqN}	59,3	56	3,3

*wg Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tj. Dz. U. z 2014. poz. 112)

Powyższe wartości prawie za każdym razem przekraczały dopuszczalne normy poziomu hałasu – dla dnia 61 dB i dla nocy 56 dB.

Z uwagi na wzrastającą liczbę pojazdów i zwiększające się natężenie ich ruchu można przyjąć, że na terenie gminy Pińczów utrzymywać się będzie tendencja wzrostowa natężenia hałasu związanego z ruchem kołowym. Należy jednak podkreślić, że wzrost natężenia hałasu nie jest wprost proporcjonalny do wzrostu natężenia ruchu samochodowego i rośnie wolniej. Wynika to głównie z poprawy jakości użytkowanych samochodów.

2.2.3. Podsumowanie

Na stan akustyczny środowiska ma wpływ wiele czynników, wśród których należy wyróżnić uwarunkowania wynikające z położenia gminy: wielkość zajmowanego obszaru, zaludnienie, stopień urbanizacji i uprzemysłowienia oraz rozwoju szlaków komunikacyjnych.

Największe zagrożenie hałasem występuje wzdłuż dróg wojewódzkich, obsługujących ruch ponadregionalny i regionalny. Znaczna część tych dróg przebiega przez tereny zabudowane, z których większość to tereny o funkcji mieszkaniowej (w tym ze ścisłą zabudową miejską), wymagającej zapewnienia komfortu akustycznego. Sąsiedztwo wymienionych arterii komunikacji drogowej z obszarami wymagającymi zapewnienia właściwych standardów jakości stanu akustycznego środowiska powoduje, że obszary te należy sklasyfikować jako miejsca potencjalnego zagrożenia hałasem komunikacyjnym drogowym.

Przeprowadzane modernizacje nawierzchni oraz poszerzenia szerokości jezdni (zwiększenie płynności ruchu), przyczyniły się do znacznego polepszenia klimatu akustycznego w obszarze gęstej zabudowy mieszkaniowej. Dalsze działania wyciszania hałasu komunikacyjnego powinny przebiegać w kierunku poprawy stanu technicznego dróg oraz oddzielania hałasu od siedzib ludzkich poprzez budowę ekranów dźwiękochłonnych lub nasadzenia pasów zieleni.

Hałas emitowany przez przemysł, jest uciążliwy dla mieszkańców, jednak nie przekracza dopuszczalnych norm. Możliwości izolowania oraz ograniczania (tylko do pory dziennej) tego typu hałasu powinno przyczynić się do poprawy klimatu akustycznego terenów przemysłowych.

2.3. Zasoby wodne i gospodarka wodno - ściekowa

Ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 roku (Dz. U. z 2012r. poz. 145 ze zm.) określa cele służące zapewnieniu ochrony wód, poprzez zapobieganie dalszej ich degradacji, ochronę przed zanieczyszczeniem, poprawę stanu ekosystemów wodnych i ekosystemów lądowych zależnych od wody oraz promocje zrównoważonego wykorzystania zasobów wodnych.

Ocenę jakości badanych wód powierzchniowych i podziemnych przeprowadzono w oparciu o kryteria określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545) oraz 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 258, poz. 1550).

2.3.1. Wody powierzchniowe

Obszar gminy Pińczów znajduje się w obrębie zlewni Nidy, której większym dopływem jest rzeka Mierzawa. Do mniejszych spływających cieków należą: Struga Podłęska, Bogucanka i Mozgawianka. Na terenie gminy występują również zbiorniki wodne, stawy rybne, cieki, kanały i rowy. Do większych zbiorników wodnych należą: naturalne jezioro Pleban (na wschód od Szarbkowa), w Pińczowie zbiornik o nazwie "Zalew" (dawne koryto Nidy), o pojemności 164 tys. m³ i powierzchni 11,35 ha, wykorzystywany rekreacyjnie; w Młodzawach Dużych (kompleks dużych stawów o łącznej powierzchni około 120 ha). Poza tym kompleksem występują niewielkie stawy we wsiach: Winiary, Bogucice Pierwsze, Chrabków, Zagość, Pasturka, Uników, a także w Chwałowicach. Znaczenie rekreacyjne ma zbiornik po eksploatacji gipsów w Gackach.

Pomiary jakości wód powierzchniowych

Wody powierzchniowe oceniane są na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 listopada 2011 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. Nr 257, poz. 1545). Rozporządzenie na podstawie art. 38a ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2012r., poz. 145 ze zm.).

Na terenie gminy Pińczów nie ma punktu pomiarowo-kontrolnego objętego stałym monitoringiem jakości wód powierzchniowych. Rzeka Nida badana była w dwóch punktach pomiarowych – Żerniki i Nowy Korczyn. Poniżej przedstawiono wyniki badań rzeki Nidy oraz jej dopływów (Maskalis, Brzeźnica i Mierzawa) za lata 2010-2012.

Tabela 21. Wyniki badań rzeki Nidy i jej dopływów za lata 2010-2012 (WIOŚ Kielce):

Nazwa jednolitej części wód	Nazwa punktu pomiarowo-kontrolnego	Klasa elementów biologicznych			Klasa elementów fizykochemicznych			Stan/potencjał ekologiczny			Stan chemiczny			Stan		
		2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Nida od Hutki do Czarnej Nidy	Nida - Żerniki	III	III	III	II	II	II	umiark.	umiark.	umiark.	dobry	dobry	dobry	zły	zły	zły
Nida od Cieku od Korytnicy do ujścia	Nida – Nowy Korczyn	III	III	III	II	II	II	umiark.	umiark.	umiark.	dobry	dobry	dobry	zły	zły	zły
Maskalis do Dopływu z Olganowa (bez Cieku od Broniny)	Maskalis – Chotel Czerwony	IV	IV	IV	PSD	PSD	PSD	słaby	słaby	słaby	-	-	-	zły	zły	zły
Brzeźnica	Brzeźnica - Borszowice	III	III	III	PSD	PSD	PSD	umiark.	umiark.	umiark.	PSD	dobry	dobry	zły	zły	zły
Mierzawa od Cieku od Korytnicy do ujścia	Mierzawa - Pawłowice	II	III	III	II	II	II	dobry i powyżej	umiark.	umiark.	dobry	dobry	dobry	dobry	zły	zły

Rzeka Nida w latach 2010-2012 prowadziła wody klasy III (umiarkowany potencjał ekologiczny). Stan wód określono jako zły (oznacza to, że poważnie zostały zmienione warunki naturalne i nie występują typowe dla danego rodzaju wód gatunki flory i fauny).

Wody powierzchniowe w gminie Pińczów charakteryzują się średnią jakością. Z danych Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Kielcach wynika, że zagrożeniem dla jakości wód w rzekach i zbiornikach wodnych są między innymi odprowadzane do nich nie oczyszczone lub niewłaściwie oczyszczone ścieki komunalne i przemysłowe.

Ważną rolę w czystości wód odgrywa sprawny system kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalni ścieków. Na terenie gminy funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków: w Pińczowie i w m. Gacki. Z oczyszczalni korzysta 12 286 mieszkańców.

2.3.2. Wody podziemne

Teren gminy Pińczów położony jest w całości na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 409 - Niecka Miechowska SE. Jest to zbiornik mający charakter szczelinowo-porowy o łącznych zasobach dyspozycyjnych 288 m³/d.

Na obszarze gminy znajdują się cztery poziomy wodonośne: kredowy, trzeciorzędowy i dwa horyzonty: czwartorzędowy w dolinie Nidy, czwartorzędowy na wysoczyźnie.

Poziom kredowy obejmuje rozległe obszary Niecki Nidziańskiej. Wody tego poziomu związane są ze szczelinowatymi opokami i marglami górnej kredy - mastrychtu. Ich wydajność jest dość zróżnicowana od 30 m³/d do 52 m³/d. Najbardziej zasobne w wodę są tereny, gdzie kreda górna wykształcona jest jako margle i opoki (południowa część gminy). Wody tego poziomu stanowią główne źródło zaopatrzenia gminy w wodę. Odnaczają się znaczną twardością oraz zazwyczaj występuje w nich żelazo.

Poziom trzeciorzędowy związany jest z wapieniami litotamniowymi tortonu. Charakteryzujące się dużą nasiąkliwością wapienie położone są na półprzepuszczalnych marglach mastrychtu, które stanowią dno zbiornika. Cechuje je ponadto duża szczelinowatość i w związku z tym wodonośność. Poziom ten występuje głównie w okolicy Pińczowa, na wschód od czynnego kamieniołomu „Pińczów”. Zasoby zbiornika trzeciorzędowego są ograniczone i zależą od wielkości opadów.

Poziom wód czwartorzędowych w dolinie Nidy - woda występuje tu głównie w piaskach, pospółkach i żwirach wypełniających dolinę Nidy, której szerokość wynosi od 1 km w okolicy Pińczowa do 3 km w okolicy wsi Stara Zagość. Zbiornik ten zasilany jest wodami powierzchniowymi spływającymi do doliny oraz wodami Nidy. Wydajność studni waha się od 32-110 m³/d. Wody omawianego poziomu wykazują dużą zawartość żelaza oraz ponadnormatywną zawartość węglanów i wymagają uzdatniania.

Poziom wód czwartorzędowych na wysoczyźnie - warunki hydrogeologiczne tego zbiornika charakteryzują występujące studnie w rejonie Brześcia, Włoch, Bogucic Pierwszych i Bogucic Drugich. Lustro wody występuje na głębokości 2 – 9 m, a wydajności tych studni są niewielkie. Ponadto stan wody podlega znacznym wahaniom i w okresie suszy część studni pozbawiona jest wody.

Wody podziemne stanowią główne źródło zaopatrzenia ludności miasta i gminy w wodę pitną.

Monitoring wód podziemnych

Oceny stanu chemicznego w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd) i w poszczególnych punktach badawczych dokonuje się w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896), które wyróżnia pięć klas jakości wód:

klasa I – wody bardzo dobrej jakości,

klasa II – wody dobrej jakości,

klasa III – wody zadowalającej jakości,

klasa IV – wody niezadowalającej jakości,

klasa V – wody złej jakości.

Rozporządzenie definiuje dobry i słaby stan chemiczny wód podziemnych. Klasy jakości wód podziemnych I, II, III oznaczają dobry stan chemiczny, a klasy jakości wód podziemnych IV, V oznaczają słaby stan chemiczny.

W ostatnich latach, na terenie gminy Pińczów nie prowadzono badań monitoringowych wód podziemnych. W latach 2011-2012 na terenie powiatu pińczowskiego prowadzono badania w ramach monitoringu diagnostycznego w 2 punktach pomiarowych - na terenie gminy Złota i Michałów.

Tabela 22. Wyniki badań wód podziemnych przeprowadzonych w punktach pomiarowych w m. Chroberz (gm. Złota) i w m. Michałów (gm. Michałów) w latach 2011-2012:

Numer otworu	Miejscowość Gmina	Stratygrafia	Charakter zwierciadła	Użytkowanie terenu	Klasa jakości wody w punkcie	
					2011	2012
1905	Chroberz Złota	czwartorzęd	napięte	łąki i pastwiska	III	IV
1907	Michałów Michałów	kreda górna czwartorzęd	swobodne	zabudowa wiejska	V	V

Źródło: WIOŚ w Kielcach

W badanym punkcie w m. Chroberz wody wykazały w 2011r. III klasę – wody zadowalającej jakości (spełniające wymagania dla wód podziemnych wykorzystywanych do spożycia po typowym uzdatnieniu fizycznym, wykazujące umiarkowany wpływ oddziaływań antropogenicznych) w 2012r. wody uległy pogorszeniu i wykazały IV klasę (wody niezadowalającej jakości). W badanym punkcie w Michałowie wody wykazały w latach 2011-2012 wody złej jakości.

2.3.3. Gospodarka wodno – ściekowa

Gospodarka ściekowa regulowana jest Ustawą z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jedn. z 2006 r. Dz. U. nr 123, poz. 858 z późn. zm.), Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku w sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. Nr 137, poz.

984), Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 roku – w sprawie komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. z 2010r., Nr 137, poz. 924). Zgodnie z art. 3 ustawy „Prawo ochrony środowiska”, ścieki (substancje ciekłe, wprowadzone bezpośrednio lub za pomocą urządzeń kanalizacyjnych do wód) zmieniają stan fizyczny, chemiczny lub biologiczny wód, działając niszcząco na świat roślinny lub zwierzęcy. Ścieki powstają w wyniku bytowania człowieka oraz prowadzonej przez niego działalności gospodarczej i rolniczej (ścieki bytowo – gospodarcze, ścieki przemysłowe, ścieki komunalne, wody opadowe, zanieczyszczenia, wody podgrzane, skażone promieniotwórczo i zasolone).

2.3.3.1. Sieć wodociągowa

Łączna długość czynnej sieci rozdzielczej na terenie miasta i gminy Pińczów wynosi 215,4 km, a liczba przyłączy – 3 946 szt. Obecnie z sieci wodociągowej korzysta 84,0% gospodarstw domowych.

Na terenie gminy znajduje się osiem ujęć wód podziemnych: OC Grodzisko, 7 źródeł, Grodzisko, Marzęcin, Młodzawy, Skowronno Dolne, Aleksandrów i Byczów.

Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych oraz powierzchniowych zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
- zagospodarować teren zielenią,
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody,
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.
- ogrodzić teren ochrony bezpośredniej, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków stojących lub pływających; na ogrodzeniu oraz znakach należy umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych.

Tabela 23. Stan sieci wodociągowej w gminie Pińczów w latach 2008-2012 (GUS, 2008-2012)

Parametry	Jednostka	2008	2009	2010	2011	2012
długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej (bez przyłączy)	km	147,0	150,4	197,4	215,0	215,4
liczba połączeń do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2946	2988	3660	3735	3946
woda dostarczona do gospodarstw domowych	dam ³	505,4	480,0	489,2	493,0	496,5
sieć rozdzielcza wodociągowa na 100 km ² ogółem	km	69,1	70,7	92,8	101,0	101,2
ludność korzystająca z sieci ogółem	osoba	17162	17062	18075	18041	18186
ludność korzystająca z sieci ogółem	%	78,5	78,6	82,7	83,0	84,0

Wyjaśnienie: dam³ - jednostka objętości dekametr sześcienny, gdzie 1 dam³=1000 m³

Zużycie wody rocznie na 1 mieszkańca wynosi ogółem 22,9 m³.

Tabela 24. Zużycie wody w gminie Pińczów w latach 2008-2012 w dam^3 (GUS, 2008-2012)

Zużycie wody	2008	2009	2010	2011	2012
ogółem	7 303,8	7 245,3	3 124,9	3 177,8	3 222,7
przemysł	416	426	407	412	454
rolnictwo i leśnictwo	6 056	6 056	1 956	1 956	1 956
eksploatacja sieci wodociągowej	831,8	763,3	761,9	809,8	812,7
eksploatacja sieci wodociągowej – gospodarstwa domowe	505,4	480,0	489,2	493,0	496,5

Wyjaśnienie: dam^3 - jednostka objętości dekametr sześcienny, gdzie $1 \text{ dam}^3 = 1000 \text{ m}^3$

2.3.4.2. System małej retencji

Głównym zadaniem małej retencji jest gromadzenie wody do bezpośredniego użycia, ale również regulacja i kontrola wody w środowisku. Realizacja obiektów małej retencji przyczynia się m.in. do:

- spowolnienia odpływu wód powierzchniowych,
- podniesienia poziomu wód gruntowych,
- powstrzymania degradacji siedlisk wodno-bagiennych,
- zwiększenia różnorodności biologicznej obszaru,
- powstrzymania erozji terenowej.

Głównym źródłem zagrożenia powodziowego dla gminy Pińczów jest rzeka Nida, która jest uregulowana na odcinku od Motkowic do Pińczowa. Na terenie gminy rzeka jest zabezpieczona obwałowaniami, których stan jest na ogół zadowalający.

Zagrożenie zalaniem wodami powodziowymi i podtopieniem istnieje również wzdłuż większych cieków w czasie roztopów i deszczy nawalnych, szczególnie w sołectwach: Kopernia, Skowronno Dolne, Skrzypiów, Zakrzów, Pasturka, Kowala, Krzyżanowice Dolne, Leszcze, Nowa Zagość, Stara Zagość, Zagorzyce, Mozgawa.

Ochrona ludzi i mienia przed powodzią realizowana będzie w szczególności przez zachowanie i tworzenie systemów retencji wód w tym sieci zbiorników z rezerwą powodziową, racjonalne użytkowanie budowli przeciwpowodziowych - w tym m.in. utrzymanie wałów przeciwpowodziowych, odpowiednie kształtowanie zagospodarowania przestrzennego tych terenów oraz działania organizacyjne (wczesne ostrzeżenie, obserwacja przepływów itp.).

2.3.4.3. Sieć kanalizacyjna

Łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 36,3 km. Do sieci przyłączonych jest 1 272 odbiorców. Stopień skanalizowania (korzystający z instalacji w % ogółu ludności) wynosi 56,8%. Istniejąca sieć kanalizacyjna odprowadza ścieki do oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w Pińczowie i Gackach. W gminie znajduje się ok. 363 przydomowych oczyszczalni ścieków i ok. 2 285 zbiorników bezodpływowych.

Tabela 25. Stan sieci kanalizacyjnej w gminie Pińczów w latach 2008-2012 (GUS, 2008-2012)

Parametry	Jednostka	2008	2009	2010	2011	2012
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (bez przyłączy)	km	32,4	32,4	32,7	34,1	36,3
liczba połączeń do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 002	1 008	1 227	1 229	1 272
odprowadzone ścieki	dam ³	731,0	700,9	684,0	724,0	689,0
sieć rozdzielcza kanalizacyjna na 100 km ² ogółem	km	69,1	70,7	92,8	101,0	101,2
ludność korzystająca z sieci ogółem	osoba	11 867	11 722	12 168	12 328	12 286
ludność korzystająca z sieci ogółem	%	54,3	54,0	55,6	56,7	56,8

Ładunki zanieczyszczeń w ściekach odprowadzanych po oczyszczeniu w roku 2012 wynosiły:

- BZT₅ – 4914 kg/rok
- ChZT – 19228 kg/rok
- zawiesina ogólna – 12077 kg/rok
- azot ogólny – 6924 kg/rok
- fosfor ogólny – 522 kg/rok

Wyprodukowana łącznie 251 Mg osadów ściekowych.

2.3.4.4. Główne źródła zanieczyszczeń

Do głównych źródeł zanieczyszczeń istniejących na terenie miasta i gminy Pińczów należą:

- nieszczelne szamba lub odprowadzanie ścieków do rowów przydrożnych, cieków wodnych, na pola itp.,
- stosowanie nawozów chemicznych na terenach dolinnych, w miejscach gdzie wody gruntowe zalegają płytko pod powierzchnią terenu oraz gruntach o większych spadkach w kierunku cieków wodnych,
- niekorzystny wpływ ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze płytów powierzchniowych,
- odprowadzanie do wód i do ziemi ścieków z obiektów prowadzących działalność produkcyjną, zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego.

Ponadto istotnym problem stanowi duża dysproporcja pomiędzy długością sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gminy.

2.3.5. Podsumowanie

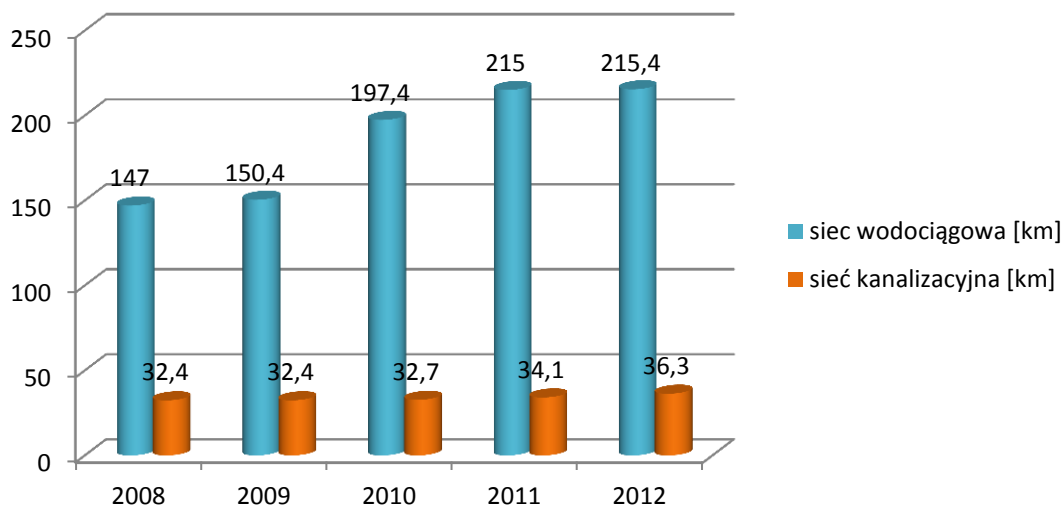
Główną przyczyną zanieczyszczeń wód powierzchniowych na terenie gminy jest niedostateczny rozwój sieci kanalizacyjnej (znacząca dysproporcja w stosunku do długości sieci wodociągowej) i związane z tym nielegalne odprowadzanie ścieków socjalno-bytowych bezpośrednio do gruntu. Praktyki te mogą zaszkodzić nie tylko wodom powierzchniowym, ale także – znacząco - wodom podziemnym.

Dodatkowym problemem jest odprowadzenie ścieków z gospodarki: zakładów przemysłowych, usługowych i rolnictwa.

Aby poprawić stan wód na terenie gminy należy dążyć do rozwoju sieci wodociągowej (oszczędność zasobów wody) i kanalizacyjnej (zmniejszenie zanieczyszczeń przenikających do

gleby i do wód), budować nowe oczyszczalnie ścieków oraz propagować oczyszczalnie przydomowe w rejonach o rozproszonej zabudowie.

Wykres 3. Porównanie długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie miasta i gminy Pińczów w latach 2008-2012

2.4. Odpady

Obowiązek planowania gospodarki odpadami został sformułowany w uchwalonej przez Sejm RP ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 ze zm.). Powszechna zasada gospodarowania odpadami (Rozdział 2 art. 18 Ustawy o odpadach) brzmi „Każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić przy użyciu takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, aby w pierwszej kolejności zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko, w tym przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użycia”.

2.4.1. Odpady niebezpieczne

Przepisy prawne pozwalają wytwórcom lub odbiorcom odpadów, przeznaczonych do wykorzystania lub unieszkodliwiania, na tymczasowe ich magazynowanie na własnym terenie. Regulacje prawne zawierają głównie ustawy: Prawo Ochrony Środowiska, Ustawa o odpadach, Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie katalogu odpadów. Transport tych odpadów ma być zgodny z przepisami określającymi warunki przewożenia materiałów niebezpiecznych. Ewidencja odpadów powinna być prowadzona w oparciu o Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010r. w sprawie: wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów oraz Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach.

Podstawowym źródłem powstawania odpadów niebezpiecznych jest działalność przemysłowa i usługowa. Odpady niebezpieczne powstają również w gospodarstwach domowych, służbie

zdrowia i szkolnictwie. Do odpadów niebezpiecznych znajdujących się w strumieniu odpadów komunalnych zalicza się: lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć, baterie i akumulatory łącznie z bateriami i akumulatorami ołowiowymi, niklowo-kadmowymi lub bateriami zawierającymi rtęć oraz nie sortowane baterie i akumulatory, detergenty zawierające substancje niebezpieczne, środki ochrony roślin (np. insektycydy, pestycydy, herbicydy), kwasy i alkalia, rozpuszczalniki, odczynniki fotograficzne, leki cytotoksyczne i cytostatyczne, urządzenia zawierające freony, oleje i tłuszcze inne niż jadalne, farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszczce i żywice zawierające substancje niebezpieczne, zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne.

Na obszarze gminy nie ma zlokalizowanych czynnych składowisk odpadów niebezpiecznych ani mogilnika. W gminie obowiązuje „Program usuwania azbestu i unieszkodliwiania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2011-2015 z perspektywą do 2032r.” uchwalony 30 listopada 2011r. Na terenie gminy zinwentaryzowano 259 401 m² pokryć dachowych zawierających azbest i 1500 mb rur cementowo-azbestowych. W roku 2011 usunięto z terenu gminy 613 m², a w 2012 – 6 304 m² wyrobów azbestowych. Wszystkie odpady zawierające azbest powinny zostać usunięte do roku 2032.

Pojemniki na zużyte baterie znajdują się w szkołach podstawowych, gimnazjach i dużych sklepach. Przeteterminowane leki zbierane są w pojemnikach ustawionych w:

- aptece „Przy ratuszu” w Pińczowie, ul. 3 Maja,
- aptece, ul. Batalionów Chłopskich (naprzeciwko sklepu „Biedronka”),
- aptece „Na Grodzisku”, ul. 7 Źródeł 8,
- Ośrodka Zdrowia w Gackach.

2.4.2. Odpady z sektora gospodarczego

Podstawowym źródłem powstawania odpadów w sektorze gospodarczym jest działalność usługowa, przemysł i rolnictwo. Wśród odpadów wytwarzanych w sektorze gospodarczym na terenie gminy Pińczów największy udział mają odpady z przetwórstwa produktów roślinnych (wytłoki, osady i inne odpady), dużą ilość stanowią żużle i popioły paleniskowe (z wyłączeniem pyłów z kotłów), a także odpady z żelaza i stali.

Odbiorem odpadów od poszczególnych wytwórców zajmują się wyspecjalizowane firmy na podstawie indywidualnych umów.

Na terenie gminy znajduje się składowisko szlamów (wylewisko osadów ściekowych), które administrowane jest przez Nida Media sp. z o.o., Leszcze 15. Wywożone są tam półpłynne osady mineralne, które stanowią odpady z produkcji spoiw mineralnych (gipsu). Ponadto w gminie znajduje się zamknięte składowisko odpadów przemysłowych, którego administratorem jest Przetwórstwo Owoców i Warzyw GOMAR.

2.4.3. Odpady komunalne

Głównymi źródłami wytwarzania odpadów komunalnych na terenie gminy są:

- gospodarstwa domowe,
- obiekty infrastruktury, tj. handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, targowiska, obiekty administracji i inne.

Od 01.07.2013r. zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach odbiór odpadów komunalnych i ich zagospodarowanie od właścicieli nieruchomości zamieszkałych realizowane było przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Pińczowie, ul. Słabska 13. Miasto i gmina podzielone zostały na 2 sektory: Sektor I „Miasto” i sektor II „Gmina”.

W gminie prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów komunalnych (segregacja „u źródła”), indywidualni wytwórcy odpadów (gospodarstwa domowe jednorodzinne) gromadzą je w workach/pojemnikach przeznaczonych do segregacji odpadów z podziałem na następujące frakcje:

- papier i tektura, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, metale, szkło (odpady suche) – kolor niebieski lub żółty;
- odpady mokre (bioodpady) – kolor brązowy;

Tabela 26. Odpady zebrane z terenu miasta i gminy Pińczów w poszczególnych kwartałach 2013r. (Dane Urzędu Miejskiego w Pińczowie)

Rodzaj	Ilość zebranych odpadów w 2013r. [Mg]				
	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	Razem
Zmieszane odpady komunalne	414,72	428,13	559,36	593,82	1 996,03
Odpady z targowisk	4,36	10,94	8,4	-	23,70
Odpady z czyszczenia ulic i placów	23,82	34,26	32,2	32,7	122,98
Opakowania z tworzyw sztucznych	1,3	0,61	15,17	30,49	47,57
Zmieszane odpady opakowaniowe	30,09	21,21	-	-	51,30
Opakowania ze szkła	9,2	5,85	19,8	39,12	73,97
Opakowania z metalu	-	-	-	0,01	0,01
Odpady z betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	4,2	2,54	-	-	6,74
Opakowania z papieru i tektury	-	-	5,25	10,4	15,65
Papier i tektura	-	2,0	1,7	1,2	4,90
Szkło	-	1,6	0,5	-	2,10
Tworzywa sztuczne	-	1,3	1,1	0,9	3,30
Zużyte opony	-	-	1,5	5,0	6,50
Urządzenia zawierające freony	-	-	0,103	-	0,103
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	-	-	0,90	-	0,90
zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	-	-	0,057	-	0,057
					Suma
					2 355,81

W 2013r. na terenie miasta i gminy Pińczów zebrano 2 355,81 Mg odpadów.

W ramach wywiązania się z ustawowego obowiązku zapewnienia porządku i czystości na terenie gminy został utworzony Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. PSZOK został utworzony przy Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Pińczowie

przy ul. Słabskiej 13 i jest prowadzony przez to przedsiębiorstwo. Mieszkańcy samodzielnie dostarczają odpady do punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Rodzaje odpadów przyjmowanych przez PSZOK: papier i tektura, metale, tworzywa sztuczne, opakowania wielomateriałowe, szkło, odpady komunalne ulegające biodegradacji, odpady zielone, przeterminowane leki i chemikalia, zużyte baterie i akumulatory, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, meble i inne odpady wielkogabarytowe, odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyte opony.

W Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych zebrano łącznie w okresie od lipca do grudnia 2013r. 14,85 Mg odpadów. Do Punktu oddano także 32 szt. termometrów rtęciowych.

Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o. w Pińczowie przekazywało odpady komunalne zmieszane na składowisko odpadów komunalnych w Skrzypowie (odpady poddawane były składowaniu). Jest to gminne składowisko, które według pozwolenia zintegrowanego ma być zamknięte w 2015r.

Odpady segregowane (papier i tektura, opakowania z tworzyw sztucznych, opakowania ze szkła, opakowania wielomateriałowe) przekazywane są do:

- FHUP „ABM” Baran Sp. J. 38-200 Jasło, ul. Targowa 27
- PPHU „CO NIECO” Rafał Godzisz, 43-450 Ustroń, ul. Akacyjowa 24.

Elektrośmieci odbierane są przez MB Recycling Sp. z o.o. 25-368 Kielce, ul. Bartosza Głowackiego 4A/15.

Stłuczka szklana odbierana jest przez DSS Recykling Sp. z o.o. 42-530 Dąbrowa Górnicza, ul. Magazynowa 1.

Odpady zielone i biodegradowalne odbierane są przez Międzygminny Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. 27-552 Baćkowice, Baćkowice 86.

Zgodnie z uchwałą Nr XXI/361/12 z dnia 28 czerwca 2012r. Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie wykonywania „Planu gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” 2012-2018 gmina Pińczów uwzględniona została w 5 regionie gospodarki odpadami. Regionalną instalacją do przetwarzania odpadów komunalnych wyznaczony został RZZO w Rzędowie, gm. Tuczępy.

2.4.4. Podsumowanie

1. Na terenie gminy znajduje się składowisko odpadów komunalnych w Skrzypowie, gdzie składowane są odpady zmieszane zebrane z terenu miasta i gminy Pińczów oraz składowisko szlamów (wylewisko osadów ściekowych), które administrowane jest przez Nida Media sp. z o.o.
2. W gminie prowadzona jest inwentaryzacja i dofinansowanie zbiórki wyrobów zawierających azbest.
3. Od 1 lipca 2013r. w gminie zaczął działać nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi.

2.5. Gleby

2.5.1. Wprowadzenie

Na stan gleb ma wpływ wiele czynników zewnętrznych, m.in.: procesy erozyjne, emisja gazów i pyłów, oraz prowadzona gospodarka rolna (nawożenie, stosowanie środków ochrony roślin). Niebagatelne znaczenie ma również świadomość ekologiczna użytkowników gruntów.

Tabela 27. Użytkowanie gruntów (w ha) w gospodarstwach rolnych na terenie miasta i gminy Pińczów według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2010 (GUS 2010)

Powierzchnia	Gospodarstwa rolne ogółem (ha)
grunty ogółem	13 373,66
użytki rolne ogółem	11 945,58
użytki rolne w dobrej kulturze	11 388,45
pod zasiewami	7 298,68
grunty ugorowane	438,43
uprawy trwałe	400,50
sady	396,35
ogrody przydomowe	33,30
łąki trwałe	2 870,24
pastwiska trwałe	347,31
pozostałe użytki rolne	557,12
lasy i grunty leśne	746,08
pozostałe grunty	682,00

Tabela 28. Struktura gospodarstw na terenie miasta i gminy Pińczów (według danych Powszechnego Spisu Rolnego, GUS 2010)

Rodzaj	Jednostka	Gospodarstwa		
		ogółem	do 1 ha włącznie	powyżej 1 ha
gospodarstwa ogółem	szt.	2683	632	2 051
gospodarstwa prowadzące działalność rolniczą	szt.	2440	428	2012
powierzchnia gospodarstw rolnych	ha	13 373,66	391,22	12 982,44
powierzchnia gospodarstw prowadzących działalność rolniczą	ha	13 170,80	313,31	12 857,49

Powierzchnia zasiewów wybranych upraw wynosi ogółem 7 298,68 ha, w tym pod:

- zboża – 4 598,91 ha,
- ziemniaki – 584,80 ha,
- uprawy przemysłowe – 189,93 ha,
- buraki cukrowe – 22,73 ha,
- rzepak i rzepik – 2,04 ha,
- strączkowe – 102,97 ha,
- warzywa gruntowe – 575,06 ha.

2.5.2. Typy gleb

Na terenie gminy Pińczów w strukturze jakościowej gleb przeważają grunty średniej i wysokiej klasy bonitacyjnej, wchodzące w skład kompleksów pszennych, które stanowią ponad 60 % ogólnego arealu gruntów ornych.

Tabela 29. Grunty rolne gminy Pińczów wg klas bonitacyjnych

Użytki rolne	Klasy gleb							
	I [ha]	II [ha]	IIIa [ha]	IIIb [ha]	IVa [ha]	IVb [ha]	V [ha]	VI i VIz [ha]
grunty orne	126	297	1 325	1 814	2 580	1 636	1 726	1 139
użytki zielone	-	55	152		1 660		1 380	574

Gleby najlepszych klas I – II obejmujące powierzchnię 478 ha, stanowią ponad 4 % ogółu gruntów ornych. Prawie 40 % gruntów ornych zajmują gleby IV klasy.

Na terenie gminy dominują gleby o dobrej i bardzo dobrej przydatności rolniczej, z dużym udziałem najcenniejszych kompleksów glebowych: pszenne dobre i pszenne wadliwe.

Monitoring gleb realizowany jest w celu obserwowania zmian jakości gleb pod wpływem czynników antropopresji; oceny dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Badania z sieci krajowej wykonywane są przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach w cyklach pięcioletnich. Wśród 216 punktów pomiarowo-kontrolnych zlokalizowanych na glebach użytkowanych rolniczo na terenie całego kraju, 9 punktów zlokalizowano na obszarze województwa świętokrzyskiego.

W roku 2010 Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Kielcach wykonała badania zakwaszenia gleb użytków rolnych. Z badań tych wynika, że udział gleb bardzo kwaśnych i kwaśnych w województwie jest wysoki - wynosi 43%.

Zużycie nawozów na 1 ha użytków rolnych (według: Powszechnego Spisu Rolnego, GUS 2010) w gminie Pińczów wynosi:

- nawozy mineralne – 42,8 kg,
- azotowe – 20,8 kg,
- fosforowe – 10,8 kg,
- potasowe – 11,2 kg,
- wapniowe – 1,5 kg.

2.5.3. Podsumowanie

Na obszarze gminy Pińczów występują gleby o dobrej i bardzo dobrej przydatności rolniczej, z dużym udziałem najcenniejszych kompleksów glebowych: pszenne dobre i pszenne wadliwe. Udział gleb o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym w gminie Pińczów nie przekracza 20%.

2.6. Surowce mineralne

Kopalinami występującymi na terenie gminy Pińczów są:

- surowce węglanowe – wapienie, margle, opoki;
- surowce ilaste - iły krakowieckie, lessy, gliny;
- kruszywo naturalne – piaski;
- osady chemiczne – gipsy;
- torfy.

Spośród występujących na terenie gminy kopalin największe znaczenie mają: osady chemiczne (gipsy), utwory węglanowe (wapienie) oraz utwory okruczowe (piaski i żwiry).

Wychodnie gipsów koncentrują się w północno-wschodniej części gminy, w rejonie Chwałowic, Szarbkowa i Borkowa oraz w południowej części w sąsiedztwie Bogucic, Leszcz, Gacek, Marzęcina, Woli Zagojskiej, Winiar oraz Zagości.

Reprezentowane przez wapienie i margle surowce węglanowe znajdują się w obrębie Garbu Wójczańsko-Pińczowskiego, wydobywane są również (incydentalnie) na potrzeby budownictwa lokalnego w rejonie Młodzaw Małych.

Występowanie złóż kruszyw naturalnych (piasku i żwiru) koncentruje się głównie w rejonie Brześcia, Bogucic, Pińczowa, Zakrzowa, Młodzaw Dużych i Marzęcina.

Tabela 30. Zasoby kopalin w gminie Pińczów wg „Bilansu zasobów kopalin w Polsce wg stanu na dzień 31.12.2013r., PIG Warszawa 2014

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby w tys. ton		Wydobycie w tys. ton
		geologicznie bilansowe	przemysłowe	
Gips i anhydryt				
Borków-Chwałowice	E	35 484	32 277	510
Leszcze	E	24 234	17 498	414
Winiary	R	46 496	-	-
Kamienie łamane i bloczne				
Bogucice-Zakamień	R	1 587	-	-
Pińczów	T	4 930	3 682	-
Skowronno	Z	5 071	-	-
Włochy	E	21	-	1
Włochy I	R	319	-	-
Piaski i żwiry				
Szczypiec 1	E	253	192	53
Szczypiec 2	E	159	159	65
Szczypiec 3	R	189	-	-

Piaski kwarcowe				
Szczypiec	Z	1 534	-	-

2.7. Pola elektromagnetyczne

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. reguluje dopuszczalne poziomy pole elektromagnetycznych w środowisku. Sposób prowadzenia badań poziomów pól elektromagnetycznych określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645), które obowiązuje od 01.01.2008 r.

Dopuszczalne poziomy PEM w środowisku określone są dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i dla miejsc dostępnych dla ludności.

Tabela 31. Dopuszczalne poziomy pole elektromagnetycznych (opracowanie własne)

Wielkość fizyczna – zakres częstotliwości PEM	Składowa część elektryczna (kV/m)	Składowa część magnetyczna (A/m)	Gęstość mocy (W/m ²)
dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową			
50 Hz	1	60	-
dla miejsc dostępnych dla ludności			
0 Hz	10	2500	-
Od 0 Hz do 0,5 Hz	-	2500	-
Od 0,5 Hz do 50 Hz	10	60	-
Od 0,05 kHz do 1 kHz	-	3/f	-
Od 0,001 MHz do 3 MHz	20	3	-
Od 3 MHz do 300 MHz	7	-	-
Od 300 MHz do 300 GHz	7	-	0,1

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Prowadzi on również, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. W 2013r. WIOŚ w Kielcach przeprowadził pomiary natężenia PEM na terenie województwa ogółem w 45 punktach monitoringowych (w tym przy ul. Bat. Chłopskich w Pińczowie). Po przeprowadzeniu serii pomiarów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych wartości natężenia PEM w żadnym z punktów.

2.8. Energia odnawialna

Perspektywa wyczerpania się zasobów paliw kopalnych, a także podejmowane działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego człowieka, przyczyniły się do wzrostu zainteresowania odnawialnymi źródłami energii, czego efektem jest duży wzrost ich stosowania. Odnawialne źródła energii są to źródła wykorzystujące w procesie przetwarzania energię występującą w rozmaitych postaciach, w szczególności promieniowanie słoneczne, wiatru, wody, a także

biomasy i ciepła wnętrza Ziemi. Obecny poziom cywilizacji technicznej stwarza możliwość uznania za odnawialne źródło energii również części odpadów komunalnych i przemysłowych, która nadaje się do energetycznego przetworzenia. Źródła energii odnawialnej są praktycznie niewyczerpalne, gdyż ich zasoby uzupełniane są nieustannie w procesach naturalnych. Najłatwiej dostępne są zasoby energii promieniowania słonecznego i biomasy, natomiast dostępność energii geotermalnej, wiatru czy wody jest ograniczona i zależna od położenia geograficznego. Odnawialne źródła energii mogą stanowić istotny udział w bilansie energetycznym kraju. Mogą przyczynić się do zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego regionu, przede wszystkim zaś do poprawy zaopatrzenia w energię na terenach o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Potencjalnie największym odbiorcą energii ze źródeł odnawialnych może być rolnictwo, jak również mieszkalnictwo i komunikacja.

„Polityka energetyczna Polski do 2030 roku” (dokument zatwierdzony 10.11.2006 r. przez Radę Ministrów) zawiera pakiet działań, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego, konkurencyjności gospodarki, jej efektywności energetycznej oraz ochrony środowiska. Wśród celów strategicznych polityki państwa jest wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii i uzyskanie 15% udziału energii, pochodzącej z tych źródeł, w bilansie energii pierwotnej do roku 2020 oraz osiągnięcie do tegoż roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych.

Tabela 32. Przykłady efektywnego wykorzystania odnawialnych źródeł energii w warunkach polskich (opracowanie własne np. Strategii Rozwoju Energii Odnawialnej)

Rodzaj energii	wytwarzanie energii elektrycznej	wytwarzanie energii cieplnej	wytwarzanie energii mechanicznej
Energia promieniowania słonecznego	Wykorzystanie ogniw fotowoltanicznych: autonomiczne systemy małej mocy do napowietrzania stawów hodowlanych i do zasilania niewielkich urzędzeń elewacje energetyczne ścienne dachowe, systemy małej mocy telekomunikacja	suszarnictwo ogrzewanie szklarni przygotowanie ciepłej wody użytkowej do celów domowych i gospodarskich przygotowanie ciepłej wody do celów przetwórstwa rolno-spożywczego podgrzewanie wody w basenach wykorzystanie biernych systemów słonecznych w budynkach mieszkalnych i inwentarskich	-
Energia wodna	tzw. mała energetyka: elektrownie wodne małej mocy podłączone do sieci	-	-
Energia wiatru	tzw. mała energetyka: instalacje elektryczne domów, szklarni i pomieszczeń gospodarczych pompownie wiatrowe, napowietrzania i rekultywacja małych zbiorników wodnych elektrownie wiatrowe dużej mocy podłączone do sieci	-	-

Biomasa	elektrociepłownie lokalne, osiedlowe wykorzystanie biogazu z oczyszczalni ścieków, ferm hodowlanych oraz gazu wysypiskowego	kotłownie lokalne, osiedlowe kotły małej mocy w gospodarstwach indywidualnych wykorzystanie biogazu z oczyszczalni ścieków, ferm hodowlanych oraz gazu wysypiskowego	pojazdy wykorzystujące biopaliwa płynne (biodiesel, benzyna z dodatkiem etanolu)
Geotermia	produkcja energii elektrycznej	ogrzewanie budynków, klimatyzacja, balneologia, suszenie i mrożenie produktów	

2.8.1. Energia słoneczna

Podstawowym źródłem energii dla Ziemi jest Słońce. Ze wszystkich źródeł energii, energia słoneczna jest najbezpieczniejsza. Można ją wykorzystywać dla celów ogrzewania budynków oraz podgrzewania wody, jednak energetyka słoneczna jest praktycznie najmniej wykorzystywaną formą energii w Polsce. Praktyczną możliwość wykorzystania tego rodzaju energii ograniczają warunki klimatyczne oraz wciąż jeszcze wysokie nakłady inwestycyjne, związane z zainstalowaniem odbiorników o bardzo dużych powierzchniach.

Na terenie gminy Pińczów obiektem wykorzystującym ten rodzaj energii jest Pływalnia „Delfinek”, która posiada zainstalowane kolektory słoneczne. Kolektory montowane są także indywidualnie przez mieszkańców na domach jednorodzinnych. Gmina w 2009r. przystąpiła do projektu pn. „Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego”, aktualnie rozpoczęto realizację przedsięwzięcia. Zadanie jest realizowane z udziałem środków pochodzących ze Szwajcarsko – Polskiego Programu Współpracy. Planowana jest instalacja systemów solarnych na 776 budynkach mieszkalnych.

Zakłada się, że wykorzystanie energii słonecznej do podgrzewania wody użytkowej na terenie gminy będzie miało charakter rozwojowy, co wynika z sytuacji ogólnokrajowej, gdzie pozyskiwanie energii słonecznej do celów energetycznych jest coraz bardziej rozpowszechniane.

2.8.2. Energia wodna

Polska nie posiada zbyt dobrych warunków do rozwoju energetyki wodnej – przyjmuje się, że hydroenergetyczne zasoby techniczne wynoszą około 13,7 tys. GWh na rok, z czego ponad 45% przypada na rzekę Wisłę. Technologia małych elektrowni wodnych obejmuje pozyskiwanie energii z cieków wodnych, przy czym maksymalną moc zainstalowaną w pojedynczej lokalizacji określa się na około 5 MW.

Rozwój energetyki wodnej (wytworzenie energii elektrycznej pochodzącej z przetwarzania energii zawartej w przepływającej rzece) będzie miało mniejsze znaczenie ze względu na niezbyt korzystne warunki hydrologiczne.

Obecnie na terenie gminy brak jest małych elektrowni wodnych.

2.8.3. Energia wiatru

Średnie roczne prędkości powyżej 4 m/s, co uważane jest za wartość minimalną do efektywnej konwersji energii wiatrowej, występują na wysokości 25 i więcej metrów na 2/3 powierzchni naszego kraju. Uważa się, że na 1/3 powierzchni Polski istnieją odpowiednie warunki do rozwoju energetyki wiatrowej. Jak wynika z opracowań Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej znaczna część Polski posiada wystarczające warunki do wykorzystania energii wiatru do produkcji energii elektrycznej i do napędu urządzeń technologicznych.

Wiatr jest czystym źródłem energii, nie emitującym żadnych zanieczyszczeń. W korzystnych warunkach wiatrowych cena jednostkowa energii pochodzącej z tego źródła może być i często jest niższa od ceny energii z konwencjonalnych elektrowni ciepłych. Postępujący rozwój technologii elektrowni wiatrowych powoduje dalszy spadek kosztów energii i czyni sektor energetyki wiatrowej jeszcze bardziej atrakcyjnym dla inwestorów.

Należy założyć, że realizacja dużej farmy wiatrowej napotka na ograniczenia po stronie usytuowania terenów chronionych czy też gęstości zaludnienia. Nie można jednak wykluczyć rozwoju małych turbin wiatrowych, wykorzystywanych na potrzeby własne właściciela, m.in. do oświetlenia domów, pomieszczeń gospodarczych, ogrzewania.

Koncepcje z zakresu budowy elektrowni wiatrowych w chwili obecnej mogą być interesujące dla potencjalnych inwestorów, ponieważ zgodnie z ustawą Prawo Energetyczne (art. 9 a) przedsiębiorstwa energetyczne są obowiązane do zakupu energii elektrycznej wytwarzanej w tego rodzaju urządzeniach (w odnawialnych źródłach energii).

Na terenie gminy nie ma obecnie elektrowni wiatrowych. Wydana została decyzja środowiskowa na budowę farmy wiatrowej złożonej z dwóch elektrowni wiatrowych o mocy 2,5 MW każda, których lokalizacja przewidziana jest na gruntach miejscowości Wola Zagojska, obejmujących działki nr 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006 i 1019/1.

2.8.4. Biomasa

Do celów energetycznych można również wykorzystywać biomasę. Biomasa to głównie pozostałości i odpady. Różne rodzaje biomasy mają różne właściwości. Na cele energetyczne wykorzystuje się drewno i odpady z przerobu drewna, rośliny pochodzące z upraw energetycznych, produkty rolnicze oraz odpady organiczne z rolnictwa, niektóre odpady komunalne i przemysłowe.

Biomasa występuje w różnych stanach skupienia: stałej, gazowej i ciekłej. Przy oczyszczalniach ścieków i na składowiskach odpadów, tam gdzie rozkładają się odpady organiczne występuje biogaz będący mieszaniną głównie metanu i dwutlenku węgla. Biogaz powstaje podczas beztlenowej fermentacji substancji organicznych. Można go wykorzystywać na różne sposoby, m. in. do produkcji:

- energii elektrycznej w silnikach iskrowych lub turbinach,
- energii cieplnej w przystosowanych kotłach,
- energii elektrycznej i cieplnej w układach skojarzonych.

Biomasa jest paliwem nieszkodliwym dla środowiska: ilość dwutlenku węgla emitowana do atmosfery podczas jego spalania równoważona jest ilością CO₂ pochłanianego przez rośliny, które odtwarzają biomasę w procesie fotosyntezy. Ogrzewanie biomasą jest opłacalne - ceny biomasy są konkurencyjne na rynku paliw. Koszty ogrzewania takim paliwem są obecnie niższe

od kosztów ogrzewania olejem opałowym. Ponadto wykorzystanie biomasy pozwala zagospodarować nieużytki i spożytkować odpady.

Potencjalne źródło energii w tej grupie biomasy stanowi przede wszystkim drewno pochodzące z czyszczenia lasu, drewno opałowe produkowane celowo oraz drewno z sadów (z corocznych wiosennych prześwietleń drzew oraz likwidacji starych zadrzewień). Oszacowanie potencjału zasobów energii możliwej do uzyskania z odpadów drzewnych jest trudne do oszacowania i obarczone znacznym błędem. Prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej oraz ochrona istniejących zasobów leśnych ogranicza pozyskanie zasobów drewna i odpadów drzewnych, możliwych do wykorzystania na dużą skalę.

2.8.5. Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to naturalne ciepło Ziemi nagromadzone w skałach oraz w wodach wypełniających pory i szczeliny w skałach. W skorupie ziemskiej występuje kilka rodzajów energii geotermalnej. Jest to energia magmy i energia geociśnień, energia gorących suchych skał i energia geotermalna nagromadzona w wodach podziemnych. Temperatury tych wód wynoszą od kilkudziesięciu do ponad 90°C, a w skrajnych przypadkach osiągają sto kilkadziesiąt stopni.

Podstawowymi cechami zasobów geotermalnych decydującymi o atrakcyjności ich wykorzystania w kraju są: odnawialność, niezależność od zmiennych warunków klimatycznych i pogodowych, możliwość budowy instalacji osiągających znaczne moce cieplne (do kilkudziesięciu MWt z jednego otworu).

Należy podkreślić, że wykorzystanie energetyczne wód geotermalnych wiąże się z przeprowadzeniem badań geologicznych i wykonaniem odwiertu, co niesie ze sobą konieczność poniesienia dużych nakładów inwestycyjnych. To stanowi poważną barierę w wykorzystywaniu energii geotermalnej. Przedsięwzięcie takie jest opłacalne, gdy wody geotermalne stosuje się do różnych celów równocześnie jak np. produkcja energii elektrycznej, balneologia i lecznictwo oraz rekreacja.

Na terenie miasta i gminy Pińczów nie występują udokumentowane zasoby złóż wód termalnych nadających się do wykorzystania jako nośnik energii dla celów energetyki cieplnej.

Wśród barier ograniczających wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii występują duże koszty inwestycyjne, trudności w pełnym zabezpieczeniu potrzeb energetycznych z uwagi na małą wydajność, a także brak gwarancji stabilnego poziomu produkcji energii, co zmusza często do współdziałania z systemami konwencjonalnymi.

2.9. Przyroda

2.9.1. Stan zasobów przyrody

Wskaźnik lesistości dla gminy Pińczów wynosi 20,9%. Według danych GUS (Bank Danych Regionalnych) powierzchnia gruntów leśnych na terenie gminy Pińczów wynosi wg stanu na 31.12.2013r. 4514,47 ha, w tym lasy ogółem zajmują obszar o powierzchni 4 437,84 ha. Pod względem własności blisko 80% stanowią lasy państwowe.

Większość lasów Skarbu Państwa jest zarządzana przez Nadleśnictwo Pińczów. Lasy pełnią funkcje gospodarcze i ochronne (przeważnie glebochronne, wodochronne). Skupiają się w różnej wielkości kompleksach, przy czym zwarte układy przestrzenne tworzą lasy w rejonie

Bogucic, Młodzaw i Kozubowa, porastające największe wzniesienia i stoki. W strukturze siedliskowej przeważa średnio żyzny „bór mieszany świeży” z drzewostanem iglasto-liściastym oraz dobrze rozwiniętym podszytem i runem. Siedlisko to jest odporne na antropopresję i nadaje się do zagospodarowania turystycznego bez większych ograniczeń. Towarzyszy mu bardzo żyzny „las wyżynny”, charakteryzujący się drzewostanem liściastym z przewagą buka, dębu i grabu. Siedlisko to występuje na największych wzniesieniach wapiennych i cechuje się silnym zwarcim oraz dobrze rozwiniętym podszytem i runem. Na terenach słabszych glebowo siedliskiem dominującym jest ubogi „bór świeży” z panującą sosną. W dolinie Nidy spotyka się natomiast skupiska „olsu zwykłego” z drzewostanem olchowym, porastające tereny trwale lub okresowo nadmiernie uwilgotnione.

W niektórych kompleksach lasów państwowych występują także szybko rosnące drzewostany topolowe, które należą do mniej cennych i stanowią element leśnej antropopresji.

2.9.2. Obszary chronione lub cenne przyrodniczo

Na terenie gminy występują elementy środowiska przyrodniczego, które z uwagi na wysokie wartości objęte zostały różnymi formami ochrony wprowadzonymi na podstawie przepisów ogólnych z zakresu ochrony środowiska oraz miejscowych aktów prawnych.

PARKI KRAJOBRAZOWE

Unikatowe walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy Pińczów spowodowały, że została ona w całości objęta prawną ochroną przyrody. Całą dolinę Nidy wraz z przyległymi do niej obszarami włączono do **Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego** (NPK). Południowo-zachodnia część gminy leży w obszarze **Kozubowskiego Parku Krajobrazowego** (KPK). Północno-wschodnie obrzeża położone są na terenie **Szanieckiego Parku Krajobrazowego** (SzPK). Pozostała część gminy znajduje się w otulinie tych parków, która posiada status obszaru chronionego krajobrazu.

Nadnidziański Park Krajobrazowy położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej. Obejmuje środkowy i dolny fragment Doliny Nidy, Nieckę Solecką oraz północno - zachodnią część Garbu Pińczowskiego. Park został utworzony dla zachowania i ochrony walorów przyrodniczych związanych między innymi z powierzchniowym występowaniem serii gipsowej, tworzącej unikatowy zespół zjawisk i form krasu gipsowego.

Charakterystycznym elementem krajobrazu parku jest dolina rzeki Nidy - z licznymi meandrami i starorzeczami, stanowiąca ważny korytarz ekologiczny oraz ostoję ptactwa wodno - błotnego. Teren parku charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem siedlisk - począwszy od skrajnie suchych, aż po bagienne i wodne. Na terenie NPK występuje jedno z największych w kraju stanowisk roślinności kserotermicznej, której towarzyszy specyficzna entomofauna.

W dolinie Nidy występują zbiorowiska roślinności wodnej, szuwarowej i torfowiskowej z takimi gatunkami jak: grąźel żółty, grzybień biały, osoka aloesowata, bobrek trójlistkowy, kruszczyk błotny, storczyk kukawka, szerokolistny i krwisty, turzyca Davalla. W okolicy Szczerbakowa na terenie użytku ekologicznego pn. "słone źródło" występują podmokłe solniska śródlądowe ze stanowiskami rzadkich halofitów takich jak: przewiercień wąskolistny, muchotrzew solniskowy i mannica odstająca.

Pod względem rzeźby terenu obszar parku jest niejednorodny, a jego zróżnicowanie wynika z litologicznych uwarunkowań starszego podłoża oraz różnego stopnia pokrycia rzeźby

strukturalnej morskimi utworami paleogenu i neogenu. Najbardziej charakterystyczne skały gipsowe zbudowane są z ustawionych pionowo, zrosniętych kryształów gipsu potocznie nazywanych "szklicą" lub "jaskólczymi ogonami". Wielkość ich dochodzi do 3,5m i należą one do jednych z największych kryształów gipsu na świecie.

Szaniecki Park Krajobrazowy położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej. Obejmuje środkową część Garbu Pińczowskiego oraz południowo - zachodni fragment Niecki Połanieckiej (Płaskowyż Szaniecki).

Park ten chroni enklawy wartościowego krajobrazu z malowniczymi wapiennymi i gipsowymi wzgórzami oraz ciepłolubnymi zbiorowiskami roślinności kserotermicznej, torfowiskowej i słonolubnej.

Obszar Parku położony jest w strefie wododziałowej pomiędzy zlewniami rzek: Nidy, Wschodniej i Czarnej. Południowo – zachodnia część Parku wyróżnia się występowaniem wód mineralnych z wysiękami w okolicach wsi Owczary.

Charakterystycznym elementem przyrody parku, uwarunkowanym geologicznie są liczne odsłonięcia gipsów, zwłaszcza wielkokrystalicznych, widoczne głównie na terenie Płaskowyżu Szanieckiego. W gipsowym podłożu rozwijają się procesy krasowe. W ich wyniku powstają zróżnicowane formy krasu powierzchniowego i podziemnego np.: leje, formy typu uwale, doliny, jaskinie.

Kozubowski Park Krajobrazowy położony jest w obrębie Niecki Nidziańskiej. Obejmuje wschodnią część Garbu Wodzisławskiego. Jest to teren o wybitnych wartościach krajobrazowych i przyrodniczych, charakteryzujący się urozmaiconą rzeźbą terenu ukształtowaną na kredowym podłożu pokrytym lessami, rozległymi obszarami leśnymi i porozrzucanymi wśród lasów i pól malowniczymi osadami.

Znaczną powierzchnię parku zajmują lasy, położone na wierzchowinach i zboczach wzniesień lessowych porozcinanych dolinkami i wąwozami, pełniące ważną rolę w regulacji stosunków wodnych i klimatycznych.

Strome niezalesione zbocza wzniesień o ekspozycji południowej i południowo – zachodniej zajmują ciepłolubne murawy kserotermiczne.

W dwóch rezerwach przyrody: "Polana Polichno" oraz "Wroni Dół", położonych na terenach leśnych, chronione są fragmenty grądu oraz ciepłolubne gatunki fauny i flory zasiedlające śródleśne polany.

Osobliwością Parku jest występowanie w rezerwacie "Polana Polichno" groszku panońskiego (jedyne stanowisko w Polsce) oraz największego gatunku polskiego chrząszcza jelonka rogacza.

Wymienione parki wchodzi w skład **Zespołu Parków Krajobrazowych Ponięcia** (ZPKP).

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Na terenie gminy znajduje się Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu i Kozubowski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu – wprowadzony Rozporządzeniem Nr 84/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r. w sprawie Nadnidziańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrz. Nr 156, poz. 1945 z dnia 20 lipca 2005r.); ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem Nr 14/2009 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2009r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrz. Nr 42, poz. 626 z dnia 23 lutego 2009r.).

Nadnidziański Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie otuliny Nadnidziańskiego Parku Krajobrazowego, w południowej części województwa. Tereny te objęto ochroną ze względu na bogactwo ekosystemów i zróżnicowany krajobraz i rzeźbę terenu oraz funkcję korytarzy ekologicznych.

Kozubowski Obszar Chronionego Krajobrazu - wprowadzony Rozporządzeniem Nr 86/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005r. w sprawie Kozubowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Świętokrz. Nr 156, poz. 1947 z dnia 20 lipca 2005r.); ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem Nr 16/2009 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 28 stycznia 2009r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrz. Nr 42, poz. 628 z dnia 23 lutego 2009r.). Kozubowski Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest na terenie otuliny Kozubowskiego Parku Krajobrazowego, w południowej części województwa. Tereny te objęto ochroną ze względu na bogactwo ekosystemów i zróżnicowaną rzeźbę terenu i krajobrazu oraz funkcję korytarzy ekologicznych.

REZERWATY PRZYRODY

Na obszarze gminy Pińczów znajduje się **7 rezerwatów przyrody**. Są to: Krzyżanowice, Grabowiec, Skowronno, Winiary Zagojskie, Polana Polichno, Pieczyska i Skotniki Górne.

Tabela 33. Rezerwaty przyrody w gminie Pińczów

L.p.	Nazwa rezerwatu	Miejscowość	Typ rezerwatu	Charakter rezerwatu	Rok utworzenia	Pow. [ha]
1.	Krzyżanowice	Krzyżanowice	stepowy	ściśły	1954	18,00
2.	Grabowiec	Bogucice	florystyczny	częściowy	1956	21,92
3.	Skowronno	Skowronno Dolne	stepowy	ściśły	1960	1,93
4.	Winiary Zagojskie	Winiary	stepowy	ściśły	1960	4,81
5.	Polana Polichno	Młodzawy Duże	stepowy	częściowy	1974	9,45
6.	Pieczyska	Bogucice	torfowiskowy	częściowy	1999	40,84
7.	Skotniki Górne	Winiary (gm. Pińczów), Skotniki (gm. Wiślica)	stepowy	ściśły	1962	1,90

Źródło: www.pk.kielce.pl i stat.gov.pl

➤ Rezerwat Krzyżanowice

Przedmiotem ochrony ściślej jest roślinność stepowa i rzadkie gatunki zwierząt, a także interesujące formy geologiczne. Rezerwat obejmuje zachodnią część pagórka zbudowanego z margli kredowych, w którym rozwinęły się liczne formy krasowe (zapadliska, wąwozy i jaskinie). Zbocze porasta roślinność o charakterze muraw stepowych. Stwierdzono tu występowanie 195 gat. roślin, w tym szereg rzadkich i chronionych. Żyje tu liczna fauna bezkręgowców, w tym około 30 gatunków reliktowych.

➤ Rezerwat Grabowiec

Ochroną częściową objęto naturalne stanowiska roślinności pontyjskiej. W rezerwacie znajduje się fragment grądu wykształconego na płytkich rędzinach gipsowych (jedyne w Polsce przykłady lasu wykształconego na tego typu podłożu), porastającego wzgórze z licznymi

wertepami i lejkami krasowymi. W zachodniej części rezerwatu położona jest polana z rzadkimi gatunkami roślinności kserotermicznej. Największą osobliwością rezerwatu jest dyptam jesionolistny posiadający tutaj jedno z dwóch naturalnych stanowisk w Polsce. Równie interesujące są gatunki bezkręgowców (rzadkie owady prostoskrzydłe).

➤ **Rezerwat Skowronno**

Rezerwat ten został utworzony dla ochrony naturalnego stanowiska reliktywnej roślinności kserotermicznej z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków. W jego obrębie znajduje się nieczynny kamieniołom wapienia pińczowskiego.

➤ **Rezerwat Winiary Zagojskie**

Rezerwat stepowy obejmujący wzgórze gipsowe o łagodnych zboczach, pokryte cienką warstwą lessu. Porasta je kwietny step łąkowy oraz murawa ostnicowa z szeregiem rzadkich i chronionych gatunków.

➤ **Rezerwat Polana Polichno**

Rezerwat położony jest w zachodniej części wzniesienia Garbu Wodzisławskiego. Chroni zespół roślinności stepowej, fragment kompleksu leśnego (grąd) oraz stanowiska licznych owadów żyjących w warunkach stepowych (rzadkie szarańczaki). Występuje tu także największy krajowy chrząszcz — jelonek rogacz, mający tu jedyne udokumentowane stanowisko w województwie. Największą osobliwością rezerwatu jest groszek panański posiadający tutaj jedyne naturalne stanowisko w Polsce.

➤ **Rezerwat Pieczyska**

Ochroną częściową objęto śródleśne torfowiska z rzadkimi i interesującymi zbiorowiskami roślin. Na szczególną uwagę zasługuje unikatowe zbiorowisko z lepiężnikiem różowym stanowiące ostoję dla rzadkich i chronionych gatunków flory i fauny.

➤ **Rezerwat Skotniki Górne**

Położony jest na granicy gmin Pińczów i Wiślica. Obejmuje szczytowe partie wzniesienia zbudowanego z gipsów, które odsłaniają się miejscami na powierzchni. Ochroną ścisłą objęto zespoły roślinności kserotermicznej, bardzo bogate pod względem florystycznym.

UŻYTKI EKOLOGICZNE

Na obszarze gminy znajdują się **4 użytki ekologiczne**:

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2014-2017
z uwzględnieniem lat 2018-2021

Tabela 34. Wykaz użytków ekologicznych na terenie gminy Pińczów:

L.p.	Nr rejestrowy RDOŚ w Kielcach	Nazwa użytku ekologicznego	Rodzaj użytku ekologicznego	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obręb ewid.	Nr działek ewidencyjnych	Opis lokalizacji	Opis
1.	123	Kompleks leśny z oczkami wodnymi	śródleśne oczka wodne	28.12.2011	1,04	Chrapków	287	Nadleśnictwo Pińczów, obręb Piotrkowice, leśnictwo Włochy, oddz. 3bx	Celem ochrony jest 6 kilkuarowych śródleśnych oczek wodnych wraz z otaczającymi je zbiorowiskami roślinności bagiennej
2.	124	Jezioro „Pleban”	śródleśny zbiornik wodny	28.12.2011	1,02	Szarbków	497	Nadleśnictwo Pińczów, obręb Piotrkowice, leśnictwo Włochy, oddz. 3a	Celem ochrony jest śródleśny zbiornik wodny wraz z otaczającymi go roślinami zbiorowisk szuwarowych
3.	125	„Wąwóz”	wąwóz	08.05.2013	0,22	Brzeście	753/2	Nadleśnictwo Pińczów, obręb Piotrkowice, leśnictwo Włochy, oddział 220h	Celem ochrony jest zachowanie ekosystemu śródpolnego wąwozu porośniętego samosiewem krzewów (zadrzewienie śródpolne) stanowiącego miejsce rozrodu, bytowania, schronienia i zdobywania pokarmu dla wielu gatunków zwierząt, w tym owadów, płazów, ptaków i ssaków
4.	126	„Ciąg bagien śródleśnych”	ciąg bagien śródleśnych	08.05.2013	3,71	Bogucice Drugie	498,528	Nadleśnictwo Pińczów, obręb Piotrkowice, leśnictwo Włochy, oddziały 15d,f oraz 16 g,h,i	Celem ochrony jest zachowanie ekosystemu ciągu bagien śródleśnych z zasiedlającymi je zbiorowiskami roślinności bagiennej oraz bytującą tu bogatą fauną

* dane: rdos.gov.pl, stan na 12.06.2014r.

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie gminy Pińczów znajduje się 17 pomników przyrody (11 pomników przyrody ożywionej i 6 pomników przyrody nieożywionej).

Tabela 35. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Pińczów:

I.p.	Nazwa obiektu	Data utworzenia	Szczegółowa lokalizacja	Opis obiektu
1.	Lipa drobnolistna 59	25.03.1958	Pomnik zlokalizowany w Pińczowie, przy wejściu na dziedziniec Klasztoru Ojców Franciszkanów i Parafii p.w. Nawiedzenia NMP w Pińczowie od strony ul. Batalionów Chłopskich obręb ewidencyjny nr 13, nr działki 122/1	obwód pnia na wys. 1,3 m – 3,35 m Wys. – 22 m
2.	Klon 113	24.12.1986	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Brzeście, w centralnej części parku podworskiego, obręb ewidencyjny nr 5, nr działki ewidencyjnej 1312/4	obwód pnia na wys. ,1,3 m – 3,20 m Wys. – 20 m
3.	Odstąpienie geologiczne 211	02.10.1987	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Bogucice, ok. 150 m na N od drogi polnej wzdłuż wsi Bogucice Skałki i ok. 1 km na SW od skrzyżowania dróg w Bogucicach , obręb ewidencyjny nr 3, nr działki ewidencyjnej 190, 191	Ściana wschodnia starego kamieniołomu, obecnie częściowo wypełnionego wodą. Ściana ma długość ok. 100m i wysokość ponad powierzchnię wody 3,5 m. Odstapiają się w niej tzw. gipsy szklicowe należące do serii gipsowej Badenu. W ich obrębie występują silnie rozwinięte zjawiska krasowe (jamy, szczeliny)
4.	Odstąpienie geologiczne 212	02.10.1987	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Leszcze, przy wjeździe do kamieniołomu, na obszarze złoża Gacki, ok. 200 m na W od drogi Bogucice-Gacki, obręb ewidencyjny nr 18, nr działki ewidencyjnej 61/26	Niewielkie wzniesienie morfologiczne odcięte od strony południowej przekopem. W skarpie przekopu odstąpienie wysokości ok. 12 m, długość ok. 50 m. W odstąpieniu widoczny uskok o przebiegu NE-SW w obrębie skał gipsowych Badenu. W skrzydle wiszącym uskoku odstapia się część spągowa profilu serii gipsowej, tzw. gipsy szklicowe oraz utwory podgipsowe
5.	Odstąpienie geologiczne 213	02.10.1987	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Marzęcin, na południowym krańcu wsi Marzęcin, ok. 300 m na SSE od skrzyżowania dróg w Marzęcinie, ok. 1 km na S od drogi Pińczów-Busko i ok. 1 km na E od drogi Gacki-Bogucice,	Skarpa i próg skalny w Górnej części zbocza wzniesienia o wysokości ok. 10m, z odstąpieniem gipsów szklicowych o długości ok. 10 m i wysokości 3 m.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2014-2017
z uwzględnieniem lat 2018-2021

			obręb ewidencyjny nr 19, nr działki ewidencyjnej 532, 533/2	
6.	Wiąz pospolity 276	04.12.1991	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Bugaj, Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Michałów, oddział 7i, ok. 1 km na W od granicy lasu z polami wsi Młodzawy, 1300 m na W od drogi Młodzawy-Bugaj obręb ewidencyjny nr 6, nr działki ewidencyjnej 203	obwód pnia na wys.1,3 m – 5,20 m Wys. – 33 m
7.	Wiąz pospolity 277	04.12.1991	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Bugaj, Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Michałów, oddział 4a, ok. 1 km na W od granicy lasu z polami wsi Młodzawy, 600 m na SW od drogi do Młodzaw, obręb ewidencyjny nr 20 Młodzawy Duże, nr działki ewidencyjnej 819	obwód pnia na wys.1,3 m – 3,0 m Wys. – 32 m
8.	Wiązy pospolite, 2 szt. 278	04.12.1991	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Bugaj, Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Michałów, oddział 4a, ok. 1 km na W od granicy lasu z polami wsi Młodzawy, 600 m na SW od drogi do Młodzaw, obręb ewidencyjny nr 20 Młodzawy Duże, nr działki ewidencyjnej 819	obwód pnia na wys.1,3 m – 3,0 m Wys. – 32 m
9.	Lipy drobnolistne, 3 szt. 279	05.03.1958	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Bugaj, Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Michałów, oddział 12w, na terenie osady leśniczówki, obręb ewidencyjny nr 6, nr działki ewidencyjnej 208	obwód pnia na wys.1,3m – 3,14m, 3,14m, 3,92m Wys. – 30m, 27m, 27m
10.	Wiązy pospolite, 2 szt. 280	04.12.1991	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Teresów, Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Teresów, oddział 54a, ok. 500 m na W od krzyża przy drodze Kozubów-Sypów, obręb ewidencyjny nr 39 Zagórzycy, nr działki ewidencyjnej 239	obwód pnia na wys. 1,3 m – 2,51m, 4,08m, Wys. – 31m, 32m,
11.	Dęby bezszypułkowe 281	04.12.1991	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Zagórzycy, pomiędzy budynkami leśnej osady „Gołąb” przy drodze Dzierążnia-Kozubów, obręb ewidencyjny nr 39, nr działki ewidencyjnej 244/2	obwód pnia na wys. 1,3 m – 4,13m, 4,20m,

*Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2014-2017
z uwzględnieniem lat 2018-2021*

12.	Dąb bezszypułkowy 287	04.12.1991	Pomnik znajduje się w miejscowości Grochowiska, Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Bogucice, oddział 45a, ok. 150m na S od łąk zwanych Katy, obręb ewidencyjny nr 12, nr działki ewidencyjnej 661	obwód pnia na wys. 1,3 m – 3,77 m wys. – 27 m
13.	Klon zwyczajny 327	28.12.1994	Pomnik zlokalizowany w Pińczowie, na dziedzińcu Klasztoru Ojców Franciszkanów i Parafii p.w. Nawiedzenia NMP w Pińczowie od strony ul. Klasztornej obwód ewidencyjny nr 13, nr działki ewidencyjnej 122/1	obwód pnia na wys. 1,3 m – 2,65 m
14.	Jaskinia w Marzęcinie, gm: jaskinia gipsowa „Żydowska” 357		Jaskinia położona w miejscowości Marzęcin, ok. 500 m na S od zabudowań wsi Marzęcin po E stronie drogi gruntowej za posesją nr 42 obwód ewidencyjny nr 19, nr działki ewidencyjnej akt. 443; gm. 499	Jaskinia o długości ok. 20 m, wyłobiona w gipsach mioceńskich
15.	Odstonięcie gipsów 361	29.05.1996	pomnik zlokalizowany w miejscowości Gacki, na końcu starego kamieniołomu położonego na północ od osiedla, ściana skalna zamykająca wyrobisko od północnego wschodu, nad drugim stawem obwód ewidencyjny nr 11, nr działki ewidencyjnej 203/4	Ściana skalna po dawnym kamieniołomie przedstawiająca pełny profil serii gipsowej
16.	Jaskinia „Nad Stawem” 707	22.04.1999	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Leszcze, otwór wejścia jaskini znajduje się na działce nr 61/13 na gruntach wsi Leszcze obwód ewidencyjny nr 18, nr działki ewidencyjnej 61/13	Jaskinia o wymiarach: średnica ok. 10 m, wysokość ok. 3 m
17.	Lipa drobnolistna 867	28.12.2011	Pomnik zlokalizowany w miejscowości Bugaj, Nadleśnictwo Pińczów, Leśnictwo Bugaj, oddział 12a, obwód ewidencyjny nr 6, nr działki ewidencyjnej 208	obwód pnia na wys. 1,3 m – 2,74 m

* dane: rdos.gov.pl, stan na 12.06.2014r.

Na podstawie art. 45 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013r., poz. 627 ze zm.) oraz dokumentów wprowadzających w stosunku do pomników przyrody, wprowadzono następujące zakazy:

- wycięcia, niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo budową, utrzymaniem i remontem lub naprawą urządzeń wodnych
- uszkodzenia (nacinania, rycia napisów i znaków) i zanieczyszczenia gleby
- zrywania pączków, kwiatów, owoców i liści
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej
- wchodzenia na drzewa
- umieszczania tablic reklamowych za wyjątkiem napisów o ochronie obiektu.

W bezpośrednim sąsiedztwie pomników przyrody (Rozporządzenie Nr 13/93 z dnia 30 grudnia 1993r. i 17/94 z dnia 30 grudnia 1994r. Woj. Kiel.) zabrania się również:

- zanieczyszczenia terenu
- niszczenia gleby
- wzniecania ognia
- budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych, linii komunikacyjnych, urządzeń lub instalacji.

Obszary Natura 2000 mające znaczenie dla Wspólnoty zatwierdzone przez Komisję Europejską w Decyzji z dnia 07.11.2013r. w sprawie przyjęcia siódmego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie do Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. U.UE L. 350 z 21.12.2013).

Ostoja Nidziańska PLH260003

Obszar stanowi fragment rejonu Ponidzia w Małopolsce. Obejmuje naturalną dolinę Nidy i fragmenty przylegających do niej płaskowyżów. Rzeka Nida silnie meandruje tworząc liczne starorzecza. W środkowej części biegu Nidy utworzył się rozległy kompleks wilgotnych i podmokłych łąk, bagien i starorzeczy. Przy małym spadku koryta rzeki, co roku tworzą się tu rozlewiska i rozwijają zbiorowiska szuwarowe i utrzymują łąki kośne. Lessowe, lekko faliste obszary płaskowyżów porożcinane są licznymi wąwozami, parowami oraz suchymi dolinami.

Dolina Nidy PLB260001

Obszar stanowi Dolina rzeki Nidy (szer. 2-3 km) z licznymi meandrami, starorzeczami i rozlewiskami. Na znacznym obszarze wzdłuż rzeki występują łąki kośne, przechodzące w miejscach bardziej podmokłych w turzycowiska. Przy starorzeczach i oczkach wodnych rosną zespoły szuwarowe. Dalej od rzeki można spotkać takie uprawy warzywne oraz plantacje tytoniu. Strome zbocza wapiennych i gipsowych wzgórz porasta roślinność stepowa z unikalnymi w skali kraju gatunkami kserotermicznymi i słonolubnymi, występują tu również ciekawe gatunki ciepłolubnych owadów. Występuje tu 30 gatunków ptaków chronionych na mocy Dyrektywy Ptasiej, m.in. Trzmielojad, Dzięcioł Zielonosiwy, Lerka (skowronek borowy), Ortolan, Dzięcioł czarny i Derkacz.

Ostoja Kozubowska PLH260029

Ostoja położona jest w obrębie Niecki Nidziańskiej, w południowo-wschodniej części Garbu Wodzisławskiego. Stanowią ją rozległe kompleksy leśne o zróżnicowanym składzie gatunkowym. Teren charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą wykształconą na kredowym, pokrytym lessami podłożu. Wzniesienia porozcinane są licznymi dolinkami, jarami i wąwozami. Południowy fragment obszaru stanowią kompleksy podmokłych łąk i pastwisk, poprzecinanych licznymi kanałami. Ponad 90% obszaru stanowią lasy w większości grądy, bory sosnowo-dębowe, fragmenty olsów i łągów wiązkowych występują także murawy kserotermiczne z roślinnością stepową.

Celem utworzenia europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie różnorodności biologicznej krajów Unii Europejskiej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej flory i fauny na jej terytorium. Na obszarach takich zabrania się podejmowania działań mogących:

- w istotny sposób pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków roślin i zwierząt,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000,
- pogorszyć integralność Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Na obszarach NATURA 2000, nie podlega ograniczeniu działalność związana z utrzymaniem bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, gospodarcza, rolna, leśna, łowiecka i rybacka, a także amatorski połów ryb, jeżeli nie zagrażają one zachowaniu siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk roślin i zwierząt, ani nie wpływają w sposób istotny negatywnie na gatunki roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000. Wdrożenie programu NATURA 2000 przyczyni się do zapewnienia różnorodności biologicznej poprzez ochronę siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000

Plan Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Nidy oraz Plan Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nidziańska, ustanowione zostały Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Nidy PLB260001 (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1477) oraz z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadnidziańska PLH260003 (Dz. Urz. Woj. Świąt. poz. 1479). We wskazanych powyżej planach zadań ochronnych (PZO) zidentyfikowane zostały istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000, cele działań ochronnych, działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

2.9.3. Podsumowanie

Lasy chronią gleby przed zmywaniem i wyjąłowieniem przez wody opadowe, regulują stosunki wodne w zakresie retencjonowania wód podziemnych i powierzchniowych, a także zmniejszają ich spływ powierzchniowy. Stwarzają również korzystne warunki rekreacyjne i topoklimatyczne. Środowisko przyrodnicze na terenie miasta i gminy jest chronione przepisami ogólnymi i prawem miejscowym. Realizacja strategicznych planów gminy musi uwzględniać uwarunkowania środowiskowe.

2.10. Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Zagrożenia dla środowiska naturalnego mogą stanowić również awarie lub katastrofy. Potencjalne zagrożenie stwarzają:

- transport drogowy materiałów niebezpiecznych,
- prowadzenie działalności przemysłowej z użyciem substancji niebezpiecznych,
- firmy zajmujące się przerobem, magazynowaniem i dystrybucją paliw.

Poważne awarie przemysłowe

Na terenie gminy Pińczów znajduje się zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej: Bałtykgaz sp. z o.o., ul. Sobieskiego 5, 84-230 Rumia, Baza Gazu Płynnego, Leszcze 15, 28-400 Pińczów. Ponadto w Pińczowie zlokalizowane jest Przetwórstwo Owoców i Warzyw „Gomar”, które w procesach technologicznych wykorzystuje amoniak.

Potencjalnym źródłem zagrożeń dla środowiska przyrodniczego mogą być stacje paliw oraz stacja gazowa.

Transport materiałów niebezpiecznych

Istotnym źródłem zagrożenia poważnymi awariami jest także transport (drogowy i kolejowy) niebezpiecznych ładunków. Przez teren gminy Pińczów nie przebiegają stałe trasy przewozu materiałów niebezpiecznych. Transport tych materiałów odbywa się po trasach wybranych każdorazowo przez przewoźnika.

Dla zwiększenia nadzoru przestrzegania przepisów w zakresie drogowego przewozu materiałów niebezpiecznych prowadzone są akcje kontroli tych przewozów koordynowane przez policję, przy udziale Państwowej Straży Pożarnej, Inspekcji Transportu Drogowego oraz Inspekcji Ochrony Środowiska.

Zagrożenia naturalne

Duży wpływ na stan środowiska i możliwości jego ochrony, oprócz czynników antropogenicznych, mają także zagrożenia naturalne. Ich skala, a także ryzyko i skutki ich wystąpienia uzależnione są w dużej mierze od naturalnych uwarunkowań regionu wynikających głównie z ukształtowania terenu i budowy geologicznej oraz warunków występowania wód podziemnych i wód powierzchniowych, a także szaty roślinnej. Warunki naturalne mogą być sztucznie przekształcane pod kątem zapewnienia ochrony przed takimi zagrożeniami.

Powodzie

Na terenie gminy Pińczów potencjalne zagrożenie powodzią powoduje rzeka Nida. Zalanie doliny rzeki może spowodować powstanie tzw. „cofki” przy ujściu Nidy a także intensywne opady atmosferyczne oraz gwałtowne roztopy wiosenne.

Ważną rolę w zapewnieniu ochrony przed powodzią pełnią obiekty takie jak wały i mury oporowe, rowy melioracyjne i odwadniające, a także sztucznie regulowane koryta rzeczne oraz obiekty i urządzenia małej retencji wodnej, w tym obiekty hydrotechniczne tj. jazy i zastawki, a także zbiorniki retencyjne. Ważnym rozwiązaniem jest także racjonalne kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzek i cieków. Regulacja rzek i cieków może znacząco negatywnie oddziaływać na ochronę ww. obszaru.

III. CELE I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA W MIEŚCIE I GMINIE PIŃCZÓW

3.1. Cele strategiczne, cele operacyjne i programy w zakresie ochrony środowiska dla miasta i gminy Pińczów

W ramach prac nad aktualizacją Programu Ochrony Środowiska przeprowadzono ocenę celów strategicznych i celów operacyjnych oraz programów przyjętych w poprzednich Programach Ochrony Środowiska. Po dokonaniu aktualizacji diagnozy stanu środowiska w mieście i gminie Pińczów dokonano wyboru najistotniejszych zagadnień, których rozwiązanie przyczyni się do poprawy stanu środowiska i rozwiązania najistotniejszych kwestii jego ochrony.

Cele Strategiczne (główne)

- *Ochrona przyrody i podniesienie jakości środowiska naturalnego*
- *Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój miasta i gminy*

Na realizację celów strategicznych składają się działania we wszystkich komponentach ochrony środowiska. Założenia planu zadań na lata 2014-2017 i lata 2018-2021 przeprowadzono w podziale na grupy:

1. Ochrona powietrza atmosferycznego
2. Ochrona przed hałasem
3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym
4. Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych
5. Gospodarka odpadami
6. Ochrona gleb i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
7. Ochrona środowiska przyrodniczego
8. Minimalizacja zagrożeń dla środowiska
9. Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gospodarczy
10. Edukacja ekologiczna

3.2. Plan działań dla miasta i gminy Pińczów

Działania poprawiające stan środowiska naturalnego na terenie gminy Pińczów będą prowadzone jako:

- działania inwestycyjne – realizowane w większości przez samorząd oraz jednostki podległe (dotyczące przede wszystkim budowy sieci infrastruktury technicznej),
- działania organizacyjne – realizowane przez samorząd oraz jednostki podległe i instytucje działające na terenie gminy w sektorze gospodarki komunalnej, oświaty, a także inne organizacje pozarządowe.

Założenia na lata 2014-2017

Działania priorytetowe Programu Ochrony Środowiska zostały zdefiniowane po przeprowadzeniu:

- analizy stanu obecnego środowiska naturalnego,
- analizy stanu infrastruktury technicznej wpływającej na środowisko,

- konsultacji z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Pińczowie.

Plan działań na lata 2014-2017 zakłada realizację celów strategicznych oraz działań w zakresie ochrony: powietrza atmosferycznego, wód podziemnych i powierzchniowych, gleb i powierzchni ziemi, środowiska przyrodniczego, ochrony przed hałasem i przed promieniowaniem elektromagnetycznym oraz działań sprzyjających gospodarce i zgodnych z zasadami ochrony środowiska.

Możliwości inwestycyjne zależą od stanu budżetu poszczególnych inwestorów oraz od wsparcia zewnętrznego inwestycji poprawiających stan środowiska. Dlatego też istotne znaczenie będzie miało wykorzystanie możliwości uzyskania środków zewnętrznych. Równoległe do działań inwestycyjnych powinny być kontynuowane działania zwiększające świadomość ekologiczną mieszkańców.

Perspektywiczny plan na lata 2018-2021

Plan działań do roku 2021 zakłada kontynuację realizacji celów strategicznych i działań oraz zadań rozpoczętych we wcześniejszym okresie. Znaczna część zadań to obecnie faza wstępna inwestycji – przygotowanie dokumentacji, niezbędnych pozwoleń oraz zabezpieczenie środków na realizację (własnych i zewnętrznych).

3.2.1. Ochrona powietrza atmosferycznego

Działania z zakresu ochrony powietrza dotyczą przede wszystkim przeciwdziałania niskiej emisji. Są to:

- ograniczenie emisji przemysłowej (m.in.: montowanie reduktorów emisji zanieczyszczeń, wprowadzenie technologii czystszej spalania węgla), propagowanie nowoczesnych technologii w przedsiębiorstwach, zastępowanie obecnie wykorzystywanego w procesach technologicznych paliwa gazem,
- zmniejszenie zapotrzebowania na energię – termomodernizacja budynków, modernizacja źródeł ciepła w gospodarstwach indywidualnych, rozwój sieci gazowej,
- modernizacja systemu komunikacyjnego w celu zmniejszenia emisji spalin,
- realizacja programu „Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego” mająca na celu uzyskiwanie ciepłej wody użytkowej.

Popularyzacja termomodernizacji budynków może przyczynić się pośrednio do podniesienia czystości powietrza (ograniczenie „niskiej emisji” z kotłowni węglowych).

Ponadto w zakresie ochrony powietrza należy zwrócić uwagę na ekologiczne źródła energii, np. na wykorzystanie energii słonecznej.

Prace termomodernizacyjne powinny uwzględniać rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 06 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014r. poz. 1348) oraz zasady określone w art. 52 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.

Przygotowanie i prowadzenie prac docieplenia budynków w ramach termomodernizacji powinno w szczególności uwzględniać ochronę ptaków i nietoperzy gniazdujących w ścianach budynków. Elementem podstawowym przed przystąpieniem do prac jest ekspertyza stwierdzająca obecność ptaków i nietoperzy lub ich brak w danym obiekcie.

Konieczność uwzględniania obecności ptaków i nietoperzy podczas remontów budynków wynika z przepisów prawa polskiego i wspólnotowego. Dotyczy to kilku grup przepisów –

związanych z zakazem znęcania się nad zwierzętami, z ochroną gatunkową, a także uregulowań dotyczących odpowiedzialności za szkody powodowane w środowisku.

Większość ptaków gniazdujących w budynkach, a także wszystkie nietoperze w Polsce objęte są ścisłą ochroną gatunkową.

W przypadku modernizacji budynków będących schronieniem ptaków czy nietoperzy wykonawca prac powinien podjąć środki zaradcze – dostosowując terminy i sposób wykonywania prac do okresów lęgu, rozrodu lub hibernacji ptaków i nietoperzy, zabezpieczając z wyprzedzeniem szczeliny przed zajęciem je przez ptaki i nietoperze, itp.

Jeśli przy prowadzeniu prac wykonawca planuje czasowe lub stałe zniszczenie gniazd lub siedlisk gatunków chronionych musi uzyskać zezwolenie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, jednocześnie składa propozycję kompensacji przyrodniczych. Po uzyskaniu pozytywnej decyzji Dyrektora RDOŚ można przystąpić do likwidacji lub zabezpieczenia miejsc, w których gniazdują ptaki i przebywają nietoperze (usuwanie gniazd z budynków dozwolone jest w okresie od 16 października do końca lutego).

Inwestor zobowiązany jest, by po remoncie użyteczność zinwentaryzowanego siedliska pozostała nieuszczerplona – np. tworząc odpowiednią liczbę alternatywnych schronień i miejsc lęgowych. Zastępcze schronienia dla ptaków i nietoperzy (w postaci skrzynek podociepniowych i natynkowych) są dostępne i stosowane podczas prac termomodernizacyjnych budynków.

Założenia Programu są zgodne z Programem ochrony powietrza dla województwa świętokrzyskiego strefa świętokrzyska ze względu na przekroczenia pyłu PM_{2,5} wraz z Planem Działań Krótkoterminowych (Uchwała Nr XXV/429/12 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 26 listopada 2012 roku).

3.2.2. Ochrona przed hałasem

Podstawowym źródłem hałasu na terenie gminy jest transport drogowy. Działania podejmowane w celu zmniejszenia uciążliwości hałasu dotyczą modernizacji dróg (poprawa stanu nawierzchni) oraz tworzenia pasów zieleni ochronnej wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Działania w tym zakresie powinny uwzględniać ponadto:

- dogodne połączenia drogowe,
- bezpieczeństwo transportu (stan dróg, oznakowanie),
- eliminację zagrożeń komunikacyjnych (w tym związanych z transportem materiałów niebezpiecznych).

Działania te będą prowadzone przez zarządców dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich. W zakresie zmniejszenia hałasu przemysłowego planowane jest:

- monitorowanie stanu technicznego oraz zabezpieczeń urządzeń produkcyjnych,
- egzekwowanie montażu urządzeń wyciszających,
- uwzględnianie zagrożeń związanych z hałasem w planach miejscowego zagospodarowania przestrzennego.

3.2.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Źródłami wytwarzającymi pola elektromagnetyczne są elementy sieci elektromagnetycznych i maszyny telefonii komórkowej. Przy lokalizacji kolejnych urządzeń należy poszukiwać niskokonfliktowych miejsc oraz wprowadzać ewentualne strefy ograniczonego użytkowania przy obiektach. Obszar ograniczonego użytkowania tworzony jest na podstawie art. 135 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013r., poz. 1232 ze zm.), przez sejmik województwa w drodze uchwały. Obszar ten tworzony jest w przypadku braku innych rozwiązań technicznych, technologicznych czy organizacyjnych, które powodowałyby dotrzymanie standardów jakości środowiska. Na terenie gminy nie przewiduje się inwestycji, które powodowałyby przekroczenie dopuszczalnych norm w zakresie pól elektromagnetycznych, więc nie ma potrzeby tworzenia obszaru ograniczonego użytkowania.

3.2.4. Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych

Stan czystości wód uzależniony jest w znacznym stopniu od istniejącego systemu i stanu gospodarki wodno-ściekowej. Działania lokalne poprawiające stan wód powierzchniowych i podziemnych obejmują:

- rozbudowę lub modernizację sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej według potrzeb,
- prowadzenie monitoringu stanu i poziomu rzek,
- prowadzenie monitoringu i właściwej ochrony oraz eksploatacji wód powierzchniowych i podziemnych.

W „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły”, na podstawie art. 4 RDW (dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna), określone zostały cele środowiskowe dla wód powierzchniowych, obszarów chronionych oraz wód podziemnych. Zgodnie z zapisami w/w dokumentu, dla naturalnych części wód celem środowiskowym będzie osiągnięcie co najmniej dobrego stanu ekologicznego, natomiast dla silnie zmienionych oraz sztucznych części wód- co najmniej dobrego potencjału ekologicznego. Dla wód podziemnych określono następujące główne cele środowiskowe:

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenia dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych
- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Inwestycje zawarte w Programie nie będą powodować negatywnych skutków i oddziaływań na wody podziemne i powierzchniowe. Działania dotyczące rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacyjnej są inwestycjami proekologicznymi i nie przyniosą negatywnych skutków. Modernizacje i budowa dróg będzie przeprowadzana wraz z budową odwodnień przy jezdniach, wody odpadowe będą spływać do kanalizacji deszczowej i do podczyszczalni ścieków. Większość terenów zurbanizowanych w gminie nie ma zbiorczego systemu kanalizacji deszczowej. Istnieją tylko pojedyncze kolektory deszczowe. Docelowo wody opadowe

z terenów zabudowanych będą odprowadzane za pomocą kanałów deszczowych, zaś z terenów niezabudowanych będą odprowadzane powierzchniowo do rowów przydrożnych. Ścieki te przed odprowadzeniem do odbiornika będą poddawane podczyszczaniu w separatorach.

W odniesieniu do „Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” należy stwierdzić, że planowane w ramach POŚ inwestycje nie będą wywierać negatywnego wpływu na jakość wód powierzchniowych i podziemnych.

Zadania zawarte w Projekcie Programu nie naruszają zapisów dotyczących stref ochronnych ujęć wody i GZWP.

3.2.5. Gospodarka odpadami

Działania z zakresu gospodarki odpadami na terenie gminy powinny przynieść efekty w postaci:

- podniesienia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy co do konieczności segregowania i właściwego postępowania z odpadami,
- zmniejszenia ilości odpadów komunalnych poprzez efektywne prowadzenie powszechnego systemu selektywnej zbiórki odpadów z gospodarstw domowych, firm, jednostek administracji,
- zwiększenia ilości odzyskiwanych odpadów metalowych, szklanych, plastikowych oraz papieru,
- zwiększenia możliwości wydzielenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- zwiększenie (docelowo do poziomu limitów odzysku i recyklingu) ilości odzyskiwanych odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, niebezpiecznych, opakowaniowych, biodegradowalnych i innych,
- zmniejszenie ilości odpadów pochodzących z sektora przedsiębiorstw.

Do zakresu gospodarki odpadami należy eliminacja wyrobów zawierających azbest, które powinny zostać usunięte z terenu kraju do 2032 roku.

3.2.6. Ochrona gleb i racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych

Ochrona gleb i powierzchni ziemi powinna opierać się na racjonalnym wykorzystaniu zasobów naturalnych. Racjonalne użytkowanie ziemi to:

- zachowanie powierzchni trwałych użytków zielonych,
- stosowanie dobrych praktyk w rolnictwie, odpowiednie nawożenie i wapnowanie.

Ponadto w zakresie wykorzystania zasobów naturalnych należy zwrócić uwagę na ekologiczne źródła energii, np. na wykorzystanie energii słonecznej, wodnej, itp. Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej – dokument Ministerstwa Ochrony Środowiska – zakłada zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych w bilansie paliwowo-energetycznym kraju do 14% w roku 2020.

3.2.7. Ochrona środowiska przyrodniczego

Celem dla gminy Pińczów jest wzmocnienie i właściwe wykorzystanie istniejących walorów krajobrazowych i przyrodniczych poprzez:

- prowadzenie działań inwestycyjnych w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej przyjaznej środowisku,
- uwzględnienie terenów chronionych i zasad ich ochrony w planowaniu przestrzennym,
- zachowanie terenów leśnych oraz innych terenów zielonych (parki, zieleń osiedlowa, miejska, cmentarze),
- przestrzeganie zasad i obowiązujących przepisów na obszarach objętych ochroną (działania w zakresie ochrony przyrody powinny obejmować zadania dotyczące poszczególnych komponentów środowiska oraz ochronę cennych przyrodniczo terenów, zachowania bioróżnorodności przyrodniczej, ochrony siedlisk, zachowania krajobrazu),
- właściwe zagospodarowanie terenów nadrzecznych,
- egzekwowanie regulaminu utrzymania porządku i czystości w gminie,
- ochronę jakości powietrza, wód i gleby,
- monitoring zagrożeń środowiska,
- edukację ekologiczną.

3.2.8. Minimalizacja zagrożeń dla środowiska

Skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom dla środowiska wymaga intensyfikacji współpracy jednostek działających w gminie Pińczów, jak i w gminach sąsiednich w celu koordynacji działań z zakresu minimalizacji zagrożeń oraz likwidacji skutków zaistniałych zdarzeń.

Największe prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia kryzysowego wiąże się z możliwością wystąpienia pożaru, powodzi lub sytuacji awaryjnej związanej z transportem niebezpiecznych materiałów.

3.2.9. Przyjazny środowisku naturalnemu rozwój gospodarczy

Rozwój gospodarczy powinien sprzyjać poprawie stanu środowiska naturalnego. Preferowane będą przedsięwzięcia rozwoju przemysłu przyjaznego środowisku lub przedsięwzięcia mające znacznie ograniczone oddziaływanie. Ponadto lokalizacja nowych obiektów przemysłowych powinna być uwzględniona w planach miejscowego zagospodarowania na terenach dostępnych komunikacyjnie i poza obszarami o najwyższych walorach środowiskowych i terenami zwartej zabudowy mieszkaniowej.

Strategia Rozwoju Energetyki Odnawialnej – dokument Ministerstwa Ochrony Środowiska – zakłada zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu w Polsce do 15% w 2020 roku i 20% w roku 2030. Udział ten dla Polski szacuje się na około 5 % (w gospodarce światowej – około 18 %). Realizacja tych założeń wymaga wsparcia energetyki ekologicznej przez samorządy lokalne. Samorządy powinny popularyzować nowoczesne, ekologiczne technologie, zwłaszcza w zakresie alternatywnych źródeł energii – możliwości uprawy roślin energetycznych, instalacji kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych, elektrowni wiatrowych czy wodnych, korzystania z biomasy itp. Ponadto należy upowszechniać informacje na temat źródeł finansowania inwestycji ekologicznych, jak również wspierać technologie przyjazne środowisku stosując m.in. ulgi podatkowe.

Rozwój przemysłu może powodować wiele zagrożeń dla środowiska (zwiększenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwiększenie poboru wód podziemnych i ilości ścieków oraz odpadów). Preferowane zatem będą przedsięwzięcia rozwoju przemysłu przyjaznego

środowisku lub minimalizacji złego wpływu poprzez stosowanie nowoczesnych technologii produkcyjnych.

3.2.10. Edukacja ekologiczna

Edukacja proekologiczna jest ważnym elementem sprzyjającym ochronie środowiska. Wpojenie zasady: „każdy dba o swoje otoczenie” wpłynie korzystnie na stan środowiska naturalnego oraz wykształci właściwe postawy ekologiczne.

Edukacja proekologiczna dzieci i młodzieży powinna być prowadzona w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych w szkołach podstawowych i gimnazjach znajdujących się na terenie gminy. Istnieje możliwość zorganizowania np.: akcji zbierania konkretnych typów odpadów, akcji „Sprzątania Świata” oraz wycieczek, rajdów pieszych i rowerowych zapoznających młodzież ze środowiskiem naturalnym ich okolicy oraz potencjalnymi dla niego zagrożeniami.

Natomiast edukacja dla dorosłych możliwa jest w ramach działalności informacyjnej samorządu oraz innych instytucji dla przedsiębiorców i inwestorów.

Lokalne inicjatywy proekologiczne, dotyczące m.in. ochrony obszarów o walorach przyrodniczych, pomników przyrody, popularyzacji ekologicznych systemów grzewczych i termomodernizacji m.in. powinny być wspierane przez samorząd lokalny.

3.3. Zestawienie zadań priorytetowych na lata 2014-2017 i zadań na lata 2018-2021

3.3.1. Ochrona powietrza atmosferycznego

Zadania organizacyjne oraz propozycje zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego na terenie gminy Pińczów:

1. Zmniejszenie niskiej emisji poprzez propagowanie bardziej ekologicznych niż tradycyjne źródeł energii do ogrzewania budynków (np. wprowadzenie ogrzewania olejowego, gazowego lub biomasą, itp.)
2. Wpieranie wymiany przestarzałych źródeł ciepła w gospodarstwach domowych (niskosprawnych kotłów na paliwa stałe) na źródła nowoczesne (wysokosprawne źródła energetyczne charakteryzujące się niższą emisją zanieczyszczeń).
3. Propagowanie termomodernizacji obiektów.
4. Wprowadzenie ulg dla osób, przedsiębiorstw, rolników stosujących technologie przyjazne dla środowiska.
5. Instalowanie nowych i modernizacja istniejących urządzeń służących redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach produkcyjnych.
6. Poprawa stanu nawierzchni dróg (minimalizacja zanieczyszczeń pyłowych, zmniejszenie ilości spalin emitowanych do atmosfery).
7. Wzrost poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Zadania inwestycyjne:

I.p.	Nazwa zadania	Koszt zadania [zł]	Lata realizacji	Źródła środków
1.	Modernizacja centralnego źródła ciepła wraz z rozbudową sieci ciepłowniczej w Pińczowie	3.191.217,72 (netto)	2014	Pożyczka ze środków WFOŚiGW w Kielcach Środki własne
2.	Przebudowa kotłowni opalanej koksem na kotłownię opalaną gazem ziemnym	300.000	2015	
3.	Budowa kotłowni w Gackach	150.000	2015	
4.	Modernizacja zewnętrznych instalacji odbiorczych zasilanych z węzła ciepłego W-2	760.000	2015	
5.	Budowa przyłączy oraz rozbudowa sieci gazowej wg potrzeb zainteresowanych instytucji oraz osób fizycznych zgodnie z umowami przyłączeniowymi zawartymi z zakładem	---	2014-2021	

3.3.2. Ochrona przed hałasem

Zadania organizacyjne w zakresie ochrony przed hałasem dotyczące poprawy stanu technicznego sieci komunikacyjnej i jego otoczenia:

1. Prowadzenie planowania przestrzennego i polityki lokalizacyjnej uwzględniającej negatywny wpływ hałasu na mieszkańców.
2. Wyeliminowanie z produkcji środków transportu, maszyn i urządzeń, których hałaśliwość nie odpowiada standardom UE oraz stopniowe eliminowanie z użytkowania tych urządzeń.
3. Rozbudowa systemów izolacji przed hałasem – wprowadzanie zadrzewień, izolacja budynków (np. poprzez wymianę okien).
4. Stosowanie rozwiązań techniczno-organizacyjnych ograniczających hałas u źródła.

Zadania inwestycyjne z zakresu budowy infrastruktury drogowej:

I.p.	Nazwa zadania	Lata realizacji	Źródła środków
1.	Budowa drogi gminnej w miejscowości Leszcze od drogi powiatowej Nr 0071T do drogi powiatowej Nr 0070T	2014-2015	Środki własne Inne
2.	Budowa obwodnicy Pińczowa	2014-2020	Środki własne Inne
3.	Budowa parkingu przy ulicy Grodziskowej	2014-2015	Środki własne Inne
4.	Budowa ulicy 11 Listopada w Pińczowie (do ul. Zachodniej)	2014-2015	Środki własne Inne
5.	Budowa ulicy w Pińczowie oznaczonej w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego jako 45KDD i 46 KDD	2014-2015	Środki własne Inne
6.	Przebudowa ulicy Oleśnickiego w Pińczowie	2013-2014	Środki własne Inne
7.	Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 766 w miejscowości Skrzypiów	2014-2015	Środki własne Inne

3.3.3. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

Zadania organizacyjne w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym:

1. Bieżąca kontrola źródeł promieniowania elektromagnetycznego.
2. Rozmieszczanie nowych instalacji zgodnie z wymaganymi strefami ochronnymi.
3. Aktualizacja Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe zgodnie z wymogami ustawy.

Zadania inwestycyjne:

I.p.	Nazwa zadania	Koszt zadania [zł]	Lata realizacji	Źródła środków
1.	Modernizacja sieci energetycznych i GPZ według potrzeb	b.d.	2014-2021	Rejonowy Zakład Energetyczny
2.	Rozwój sieci energetycznej na nowych terenach inwestycyjnych	b.d.	2014-2021	Rejonowy Zakład Energetyczny Środki własne Fundusze UE

3.3.4. Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych

Zadania organizacyjne w zakresie ochrony wód:

1. Zakaz lokalizacji w obszarze strefy ochronnej zbiorników wód podziemnych inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz mogących pogorszyć stan środowiska, a w szczególności składowisk odpadów, wylewisk, przeprowadzania rurociągów transportujących substancje niebezpieczne dla środowiska, przeładunku i dystrybucji ropopochodnych.
2. Prowadzenie bieżącej kontroli i aktualnej informacji o jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Zadania inwestycyjne:

I.p.	Nazwa zadania	Koszt zadania [zł]	Lata realizacji	Źródła środków
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Pasturka, Bogucice Pierwsze, Bogucice Drugie	9.000.000 (kosztorys inwestorski)	2014-2020	Środki własne Fundusze UE
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Brzeście, Skowronno Górne i Włochy	19.500.000 (kosztorys inwestorski)	2014-2020	Środki własne Fundusze UE
3.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Pińczowie	8.000.000 (wartość szacunkowa)	2014-2020	Środki własne Fundusze UE
4.	„Przebudowa zbiornika pińczowskiego wraz z jego doprowadzalnikiem dł. 2100 mb od km 2+200 do km 4+300 oraz odprowadzalnikiem dł. 1400mb od km 0+000 do km 1+400”	723 132,63	2014	Środki własne inne

3.3.5. Gospodarka odpadami

Do zadań organizacyjnych z zakresu gospodarki odpadami na terenie gminy należą:

1. Edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie zasad i efektów funkcjonującego w gminie systemu gospodarki odpadami.
2. Popularyzacja i rozszerzenie selektywnej zbiórki odpadów.
3. Prowadzenie odpowiedniego systemu selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych takich jak: papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło oraz odpady budowlane i rozbiórkowe.
4. Prowadzenie odpowiedniego systemu selektywnego zbierania i odbierania pozostałych niż ww. odpadów komunalnych tj.: odpadów ulegających biodegradacji, odpadów wielkogabarytowych, odpadów niebezpiecznych.

Zadania inwestycyjne:

I.p.	Nazwa zadania	Lata realizacji	Źródła środków
1.	Kontynuacja programu usuwania azbestu	2014-2021	Środki własne WFOŚiGW, NFOŚiGW
2.	Likwidacja dzikich wysypisk	2014-2021	Środki własne
3.	Zamknięcie i rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w Skrzypowie	---	Środki własne Środki pomocowe
4.	Monitoring systemu gospodarki odpadami	2014-2021	Środki własne Środki pomocowe

3.3.6. Ochrona gleb i powierzchni ziemi

Zadania organizacyjne w zakresie ochrony gleb oraz powierzchni ziemi:

1. Monitorowanie stanu gleb, szczególnie w rejonach najbardziej zagrożonych zanieczyszczeniem.
2. Systematyczne egzekwowanie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych w zakresie wyłączenia tych gruntów z produkcji, szczególnie w odniesieniu do zagospodarowania wierzchniej warstwy gleby.
3. Oszacowanie zasobów odnawialnych źródeł energii oraz zwiększenie produkcji energii z odnawialnych zasobów energetycznych.
4. Popularyzacja wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach domowych i budynkach użyteczności publicznej.
5. Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa.

3.3.7. Ochrona środowiska przyrodniczego

Zadania organizacyjne w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego na terenie gminy:

1. Zachowanie terenów leśnych i korzystnego wpływu lasu na warunki życia ludzi oraz na równowagę przyrodniczą.
2. Racjonalna gospodarka leśna - produkcja drewna oraz innych surowców i produktów.
3. Ochrona różnorodności biologicznej środowiska leśnego i obszarów chronionych.

4. Przestrzeganie zasad wykorzystania terenu zwłaszcza na obszarach cennych przyrodniczo (uwzględnienie terenów chronionych i zasad ich ochrony w planowaniu przestrzennym).
5. Pielęgnacja pomników przyrody.
6. Tworzenie i pielęgnacja obszarów zieleni urządzonej na terenie miasta.
7. Rozbudowa infrastruktury technicznej i infrastruktury turystycznej, służącej ochronie przyrody, nie blokującej rozwoju turystyki (wyznaczenie i oznakowanie szlaków turystyki pieszej, w tym ścieżek dydaktycznych).

3.3.8. Minimalizacja zagrożeń dla środowiska

Działania mające na celu minimalizację zagrożeń dla środowiska:

1. Monitorowanie stanu wód rzek.
2. Koordynacja systemu skutecznej ochrony przeciw zagrożeniom naturalnym, w tym monitoring zagrożeń oraz współpraca międzygminna.
3. Analiza stanu zabezpieczeń przeciwpowodziowych na terenie gminy.
4. Analiza stanu bazy i wyposażenia jednostek straży pożarnej na terenie gminy.
5. Edukacja mieszkańców w zakresie postępowania w wyniku zagrożenia powodzią, pożarem itp.

3.3.9. Rozwój gospodarczy przyjazny środowisku naturalnemu

Zadania organizacyjne w zakresie umożliwienia rozwoju gospodarczego dla gminy nie zagrażającego środowisku naturalnemu:

1. Uporządkowanie gospodarki przestrzennej.
2. Propagowanie wdrażania nowych technologii przyjaznych środowisku.
3. Wprowadzenie ulg i zachęt dla osób, przedsiębiorstw stosujących technologie przyjazne dla środowiska
4. Rozpowszechnianie budowy instalacji wykorzystujących energię odnawialną, w tym instalacji kolektorów słonecznych, pomp ciepła i kotłów na biomasę.
5. Wykorzystanie gruntów słabszych do uprawy roślin energetycznych (z uwzględnieniem zagrożeń np. dla właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków w obszarze Natura 2000)
6. Promocja gminy.

Zadania inwestycyjne:

I.p.	Nazwa zadania	Koszt zadania [zł]	Lata realizacji	Źródła środków
1.	Instalacja systemów energii odnawialnej na budynkach użyteczności publicznej oraz domach prywatnych w gminach powiatu buskiego i pińczowskiego	7 700 027,00	2014-2015	25% Środki własne 75% Polsko - Szwajcarski Program Współpracy
2.	e-świętokrzyskie Rozbudowa infrastruktury informatycznej JST	340.015,53	2010-2014	---

3.3.10. Edukacja ekologiczna

Działania edukacyjne zwieszające świadomość ekologiczną mieszkańców na terenie gminy:

1. Prowadzenie edukacji ekologicznej w placówkach oświatowych (w formie konkursów, spotkań, akcji tematycznych).
2. Prowadzenie edukacji ekologicznej wśród mieszkańców, zwłaszcza: przedstawicieli sektora gospodarczego i inwestorów.
3. Organizacja konkursów ekologicznych.

Propozycje rozwiązań służących zapobieganiu, ograniczaniu lub kompensacji przyrodniczej negatywnych oddziaływań na środowisko w związku z realizacją projektu POŚ

DZIAŁANIA ŁAGODZĄCE

Są to środki zmierzające do zmniejszenia lub nawet eliminacji negatywnego oddziaływania na element środowiska społecznego lub przyrodniczego.

DZIAŁANIA KOMPENSUJĄCE

Są to działania najczęściej niezależne od przedsięwzięcia inwestycyjnego, których celem jest kompensacja znaczącego niekorzystnego oddziaływania na środowisko, jakie jest spowodowane realizacją tego przedsięwzięcia.

Zgodnie z art. 41 ustawy Prawo ochrony środowiska, projekt kompensacji przyrodniczej może być zawarty w prognozie oddziaływania na środowisko planów, programów i strategii.

Natomiast zgodnie z art. 75 ustawy Prawo ochrony środowiska kompensacja przyrodnicza może być realizowana tylko wówczas, gdy „ochrona elementów przyrodniczych nie jest możliwa”.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach POŚ, które mogą negatywnie oddziaływać na środowisko należą przede wszystkim na etapie budowy inwestycje w zakresie infrastruktury komunalnej: inwestycje kanalizacyjne, rozbudowa dróg, budowa obwodnicy, przebudowa zbiornika pińczowskiego i inwestycje dotyczące rozwoju sieci energetycznej.

Negatywne oddziaływanie tych inwestycji na środowisko można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto prawidłowy projekt, uwzględniający potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji pozwoli także ograniczyć te oddziaływania.

Do rozwiązań zapobiegających lub ograniczających ewentualne negatywne oddziaływania na środowisko należą:

- zminimalizowanie konieczności wycinki drzew związanych z nowymi inwestycjami – lokalizacja inwestycji powinna w jak najmniejszym stopniu odbywać się kosztem istniejącego drzewostanu,
- zapobieganie powstawaniu oraz niewłaściwemu postępowaniu z powstałymi odpadami w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych oraz w fazie eksploatacji,
- zapobieganie zwiększonej emisji hałasu w związku z prowadzeniem prac – korzystanie z nowoczesnych maszyn w dobrym stanie technicznym, ograniczenie działań do pory dziennej,

- wprowadzania nasadzeń w obszarach o zwiększonym ruchu kołowym, w celu ochrony przed hałasem komunikacyjnym, związanym np. ze zwiększeniem presji turystycznej,
- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- prowadzenie kontroli zakładów przemysłowych w zakresie emisji zanieczyszczeń powietrza, ścieków,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu zwierząt,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

W stosunku do konkretnych inwestycji należy przewidzieć odrębne działania zapobiegające naruszeniom zasobów środowiskowych. I tak:

- realizacja zadań rozbudowy sieci kanalizacyjnej, modernizacji oczyszczalni ścieków (opracowanie koncepcji budowy zgodnej z warunkami ukształtowania terenu i rzeczywistymi potrzebami długoterminowymi, odpowiednie zabezpieczenie terenu prac ziemnych, właściwe postępowanie ze sprzętem, powstałymi odpadami, przestrzeganie dziennej pory prowadzenia prac, odtworzenie szaty roślinnej naruszonej w czasie budowy),
- realizacja zadań modernizacji i rozbudowy dróg, budowy obwodnicy, (dopasowanie technologii, zabezpieczenie sływu z nawierzchni jezdni, odpowiednie zabezpieczenie terenu prac ziemnych, odpowiednie zabezpieczenie krzyżujących się instalacji, właściwe postępowanie ze sprzętem, powstałymi odpadami, przestrzeganie dziennej pory prowadzenia prac, odtworzenie szaty roślinnej naruszonej w czasie budowy, budowy przejść dla zwierząt),
- realizacja zadania usuwania azbestu (stosowanie się do przepisów BHP oraz przepisów związanych z właściwą rozbiórką, składowaniem i wywozem materiałów zawierających azbest, wykonywania zadania przez wyspecjalizowane podmioty).

Prace budowlane wykonane pod nadzorem archeologa i w uzgodnieniu z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, Inspektorem Sanitarnym oraz Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wyeliminują ewentualny wpływ na obiekty chronione.

IV. ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA

4.1. Ogólne zasady zarządzania ochroną środowiska

Zarządzanie ochroną środowiska powinno opierać się na następujących zasadach, wynikających z polityki ekologicznej Polski i Unii Europejskiej: przezorności, integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi, równego dostępu do środowiska przyrodniczego, regionalizacji, uspołecznienia, „zanieczyszczający płaci”, prewencji, stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT), subsydiarności, skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

Zarządzanie ochroną środowiska na szczeblu gminy dotyczy zadań własnych oraz koordynacji zadań realizowanych przez jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze – uznanych za ważne dla stanu środowiska naturalnego. W realizacji programu uczestniczą:

- podmioty prowadzące działania organizacyjne i zarządzające programem,
- podmioty uczestniczące w realizacji poszczególnych zadań,
- jednostki kontrolujące realizację programu oraz efekty,
- mieszkańcy, jako końcowy beneficjent programu.

Organem odpowiedzialnym za realizację programu jest Burmistrz, który jest zobowiązany do składania cyklicznych raportów Radzie Miejskiej. Realizacja programu wymaga współdziałania z organami administracji rządowej i samorządowej oraz administracji specjalnej, w kompetencjach której znajdują się sprawy kontroli stanu środowiska.

4.2. Instrumenty zarządzania środowiskiem

Zarządzenie środowiskiem opiera się na wykorzystaniu:

- instrumentów prawnych – ustaw i rozporządzeń, dających odpowiednie kompetencje organom administracji rządowej i samorządowej oraz organom administracji specjalnej
- instrumentów finansowych – opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjnych kar pieniężnych, funduszy celowych
- instrumentów społecznych – współdziałania i partnerstwa, edukacji ekologicznej, komunikacji społecznej
- instrumentów strukturalnych – strategii i programów wdrożeniowych

V. WDRAŻANIE PROGRAMU

5.1. Środki finansowe na realizację programu

Na wdrażanie programu ochrony środowiska mogą być przeznaczone:

- środki własne
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych
- kredyty i pożyczki o oprocentowaniu preferencyjnym udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin i powiatów
- obligacje
- dotacje z funduszy krajowych i zagranicznych.

Podstawowymi źródłami środków zewnętrznych, z których mogą korzystać samorządy dla realizacji programów ochrony środowiska to:

- Budżet Państwa
- Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy, Wojewódzki)
- Fundusze UE
- Fundacje i fundusze wspierające ochronę środowiska.

Własne środki samorządu terytorialnego są niezbędne do uzyskania niektórych dotacji. Fundusze samorządu terytorialnego pochodzą ze środków, takich jak: podatki i opłaty lokalne, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – wspierają realizację inwestycji ekologicznych. Przeznaczone są także na: edukację ekologiczną, opracowania naukowo-badawcze i ekspertyzy dotyczące zagadnień związanych z ochroną środowiska.

- *Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej* finansuje przedsięwzięcia, które są podejmowane w związku z koniecznością wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej. Fundusz stosuje trzy formy dofinansowania: finansowanie pożyczkowe, dotacyjne i kapitałowe.
- *Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej* dofinansowuje pożyczki z opcją częściowego umorzenia i dotacje na realizację zadań dotyczących: ochrony wód i gospodarki wodnej, ochrony atmosfery, ochrony powierzchni ziemi, przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska, edukacji ekologicznej, ochrony przyrody, monitoringu środowiska. Wysokość dofinansowania może sięgać nawet 50 %, dotacja może być wyższa w uzasadnionych przypadkach.

Fundusze Unii Europejskiej - przeznaczone na pomoc w restrukturyzacji i modernizacji infrastruktury i gospodarki państw członkowskich. Zasadą współfinansowania jest to, iż część środków finansowych musi pochodzić z budżetu krajowego. Obecnie programy sektorowe i regionalne przygotowują się do podjęcia ustaleń na nowy okres finansowania

Kredyty preferencyjne i komercyjne udzielane przez Bank Ochrony Środowiska S.A. na inwestycje proekologiczne bez możliwości umorzenia. Kredytobiorca musi posiadać co najmniej 50% własnych środków na sfinansowanie zadania. Kredyty komercyjne, nie powinny stanowić podstawowego źródła finansowania inwestycji.

Własne środki inwestorów prywatnych – koszty niektórych inwestycji pokrywają z własnych środków podmioty gospodarcze i prywatni inwestorzy. Inwestycje finansowane przez podmioty gospodarcze mogą być dofinansowane z kredytów komercyjnych i funduszy ochrony środowiska.

5.2. Monitoring

Osiągnięcie celów, wyznaczonych w „Programie Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Pińczów na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021” wymaga prowadzenia bieżącego monitoringu przebiegu realizacji programu. Stały monitoring umożliwia ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie – w razie wystąpienia takiej konieczności – odpowiednich korekt.

Tabela 36. Harmonogram działań monitorujących program

Działanie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Monitoring stanu środowiska								
Raporty z realizacji programu								
Aktualizacja programu								

Dla oceny realizacji programu konieczne jest ustalenie systemu wskaźników, określających skuteczność poszczególnych działań. Wskaźniki te można podzielić na grupy:

- wskaźniki ekologiczne – pozwolą określić efekt ekologiczny podejmowanych działań (jakość wód powierzchniowych i podziemnych, wskaźniki zanieczyszczenia powietrza, długość sieci infrastruktury, wskaźniki lesistości, ilość odpadów wytwarzanych przez 1 mieszkańca, stopień odzysku surowców wtórnych itp.)
- wskaźniki ekonomiczne – koszt jednostkowy osiągnięcia określonego efektu ekologicznego
- wskaźniki społeczne – zaangażowanie mieszkańców w działania związane z ochroną środowiska, udział w realizacji sieci infrastruktury technicznej, skuteczność selektywnej zbiórki odpadów itp.

Ocena skuteczności wdrażania programu będzie prowadzona m.in. przez porównanie wskaźników charakteryzujących stan środowiska oraz stan infrastruktury technicznej, wpływającej na stan środowiska:

- jakość wód powierzchniowych (klasy czystości),
- jakość wód podziemnych,
- stężenie zanieczyszczeń gazowych i pyłowych,
- wskaźnik lesistości,
- powierzchnia terenów objętych ochroną prawną,
- udział komunalnych ścieków nieoczyszczonych,
- długość sieci kanalizacyjnej,
- stosunek długości sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej,
- ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez 1 mieszkańca,
- udział odpadów posegregowanych w ogólnej ilości odpadów,
- nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska,

oraz wskaźniki społeczne:

- udział społeczeństwa w realizacji działań z zakresu ochrony środowiska,
- uspołecznienie procesów decyzyjnych,
- lokalne inicjatywy proekologiczne,
- ilość działań prawnych związanych z redukcją zanieczyszczenia środowiska.

Informacje niezbędne do analizy stanu środowiska i monitoringu realizacji programu powinny być na bieżąco gromadzone i przetwarzane przez właściwy wydział Urzędu Miejskiego w Pińczowie.

Tabela 37. Wskaźniki opisujące stopień realizacji założonych zadań

Wskaźnik	Jednostka	Stan obecny/ wartość wyjściowa
Długość dróg wojewódzkich	km	18,3
Długość dróg powiatowych	km	110,00
Długość dróg gminnych	km	77,92
Długość sieci wodociągowej	km	215,40
Liczba przyłączy do sieci wodociągowej	szt.	3 946
Długość sieci kanalizacyjnej	km	36,3
Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej	szt.	1 272
Ilość zbiorników bezodpływowych	szt.	2 285
Ilość przydomowych oczyszczalni	szt.	363
Długość sieci gazociągowej	m	44,53
Liczba przyłączy do sieci gazowniczej	szt.	113
Ilości odpadów komunalnych zebranych ogółem	Mg	2 355,81
Ilość usuniętych odpadów azbestowych	m ²	6 304
Ilość składowisk odpadów komunalnych	szt.	1
Powierzchnia zalesionych gruntów	ha	4 514,47
Lesistość	%	20,9
Powierzchnia rezerwatu przyrody	ha	98,0
Powierzchnia parków krajobrazowych	ha	15 318,0
Powierzchnia obszarów chronionego krajobrazu	ha	5 957,0
Ilość pomników przyrody	szt.	17

Wskaźniki podane w odniesieniu do danych zawartych w niniejszym „Programie Ochrony Środowiska dla miasta i gminy Pińczów na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021” w stosunku do roku 2012. W odniesieniu do wskaźników z innych lat (najświeższe dostępne dane), rok podano w nawiasie.

UZASADNIENIE

Art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* nakłada na organ wykonawczy gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska państwa, obowiązek sporządzenia Programu Ochrony Środowiska, natomiast w myśl art. 18 ust. 1 wymienionej ustawy Program uchwała rada gminy.

Niniejszy „Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021” jest dokumentem programowym określającym zadania w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy. Poprzedni Program przyjęty Uchwałą Rady Miejskiej w Pińczowie Nr XXXVI/330/09 z dnia 30 czerwca 2009r. obejmował zadania na lata 2008-2011 z perspektywą do roku 2015.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021” został pozytywnie zaopiniowany uchwałą nr 424/2014 Zarządu Powiatu Pińczowskiego z dnia 12 listopada 2014 roku.

Projekt tego dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został pozytywnie zaopiniowany przez:

- Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Kielcach pismem znak: WPN-II.410.73.2014.MK z dnia 29.10. 2014r.
- Świętokrzyskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Kielcach pismem znak: SEV.9022.5.66.2014 z dnia 30.10.2014r.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko został poddany postępowaniu w sprawie ocen oddziaływania na środowisko. W wyniku tego postępowania zapewniono możliwość udziału społeczeństwa w opracowaniu wyżej wymienionego dokumentu m.in. poprzez: udostępnienie go w dniach od 4 września 2014r. do 30 września 2014r. formie zapisu elektronicznego na stronie internetowej gminy (obwieszczenie Nr 29/2014 Burmistrza Miasta i Gminy Pińczów z dnia 03 września 2014r.), wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Pińczowie odpowiedniej informacji o możliwości zapoznania się z dokumentami oraz zamieszczenie obwieszczenia w Przeglądzie Ponidzia (Bezpłatny dwutygodnik informacyjny) zapewniając możliwość składania uwag i wniosków do tych dokumentów w formie pisemnej, ustnie do protokołu lub drogą elektroniczną.

W podanym terminie nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski od społeczeństwa.

Mając powyższe na uwadze, przedłożenie niniejszego projektu „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Pińczów na lata 2014-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2021” do uchwalenia przez Radę Miejską w Pińczowie należy uznać za zasadne.